الجزء ٢٥ الحزب ٤٩

۞ إِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ ٱلسَّاعَةِۚ وَمَا تَخۡرُجُ مِن ثَمَرَٰتٖ مِّنۡ أَكۡمَامِهَا
وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلۡمِهِۦۚ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ أَيۡنَ
شُرَكَآءِي قَالُوٓاْ ءَاذَنَّٰكَ مَا مِنَّا مِن شَهِيدٖ ٤٧ وَضَلَّ عَنۡهُم
مَّا كَانُواْ يَدۡعُونَ مِن قَبۡلُۖ وَظَنُّواْ مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٖ ٤٨
لَّا يَسۡـَٔمُ ٱلۡإِنسَٰنُ مِن دُعَآءِ ٱلۡخَيۡرِ وَإِن مَّسَّهُ ٱلشَّرُّ فَيَـُٔوسٞ
قَنُوطٞ ٤٩ وَلَئِنۡ أَذَقۡنَٰهُ رَحۡمَةٗ مِّنَّا مِنۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُ
لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِي وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةٗ وَلَئِن رُّجِعۡتُ إِلَىٰ
رَبِّيٓ إِنَّ لِي عِندَهُۥ لَلۡحُسۡنَىٰۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِمَا عَمِلُواْ
وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنۡ عَذَابٍ غَلِيظٖ ٥٠ وَإِذَآ أَنۡعَمۡنَا عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ
أَعۡرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ فَذُو دُعَآءٍ عَرِيضٖ
٥١ قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِن كَانَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ ثُمَّ كَفَرۡتُم بِهِۦ
مَنۡ أَضَلُّ مِمَّنۡ هُوَ فِي شِقَاقِۭ بَعِيدٖ ٥٢ سَنُرِيهِمۡ ءَايَٰتِنَا
فِي ٱلۡأٓفَاقِ وَفِيٓ أَنفُسِهِمۡ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُ ٱلۡحَقُّۗ
أَوَلَمۡ يَكۡفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ٥٣ أَلَآ إِنَّهُمۡ
فِي مِرۡيَةٖ مِّن لِّقَآءِ رَبِّهِمۡۗ أَلَآ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَيۡءٖ مُّحِيطُۢ ٥٤

(47) Qiyaamaa beekuun gara Rabbii qofatti deebifama. Isuma qofatu yeroo isheen argamtu beeka malee namni biroo waan san hin beeku. beekumsa Rabbiitiin malee firiin takkalleen qolola ishee tiksu keessaa hin baatu, dubartiinis ulfooftee hin deessu. Waan san irraa homaa isa hin darbu. Guyyaa Rabbiin mushrikoota isaa wajjin taabota gabbaran isaan gabbaruu irratti loleenii akkana jechuun lallabu: eessa jiran waarri isin shariikkan kiyya jettan? Mushrikoonni ni jedhu: Fuula kee duratti ragaa baana, nurraa har'a namni shariika qabdaa ragaa bahu hin jiru.

(48) Taabonni duraan waammataa turan isaan irraa fagaata. Adaba Rabbii jalaa bakki itti dheessan akka hin jirre ni mirkaneeffatu.

(49) Namni fayyaa, qabeenya, ilmoofi qananii biroos bardaaduu hin nuffu/hifatu. Yoo hiyyumti yookiin dhukkubaafi wanti biroos isa qabe rahmata Rabbii irraa abdii kutatuu baay'isaadha.

(50) Erga mokkoraafi dhukkubni isa tuqee yoo of biraa faayyaa, durumaafi nagaya isa dhandhamsiifne ni jedha: kuni kiyya, anaatu isaan mala, haqas godhata. Qiyaamaan ni taatii ani hin yaadu. Yoo Qiyaamaan tahuun murteefameyyuu ani Rabbiin biratti durumaafi qabeenyi anaaf tahaadha. Akkuma addunyaa keesaatti haqa godhatuu kiyyaaf durumaafi horiidhaan tola anatti oole, aakhirattis tola natti oola. Warra kufriifi yakkaan hojjachuun Rabbitti kafaran ittuma himnee adaba cimina keessa hoonga gayaa ta'e isaan dhandhamsiifna.

(51) Ilma namaa yeroo tola itti oolle zikriifi ibaadaa Rabbii irraa dagatuun kallattii isaatiin boonaaf irraa garagala. Yeroo dhukkubaafi hiyyumti isa qabe immoo baay'isee Rabbiin kadhata. Akka isa irraa fuudhuuf waan isa tuqe san himata. Yeroo isa irratti tola oole Rabbiin hin galatomfatu, yeroo isa mokkores mokkora isaa irrattis hin obsu.

(52) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota sobsiisan kanaan jedhi: yoo Qur'aanni kun Rabbiin biraa ta'ee itti kafartanii kijibsiiftan haalli keessan akkam ta'a, naaf himaa? Nama haqa ifa galaa ta'uu waliin diddaa keessatti ta'e irra namni jallaan ni jiraa?

(53) Waan Rabbiin moggaa lafaatti muslimootaaf kennu irraa mallattoo keenya waan ta'e kaafiroota Qureyshii argisiisuuf jirra. Makkas cabsuun, matuma isaanii keessatis mallattoo keenya ni argisiifna. Qur'aanni kun dhugaa shakkiin isa keessa hin jirre ta'uun akka isaaniif ifutti isaan argisiifna. Qur'aanni dhugaa isa biraa ta'e ta'uu irratti Rabbiin ragaa bahuun mushrikoota kanaaf hin gayuu? Ragaa ba'utti eenyuutu Rabbiin irra guddaadha? Odoo dhugaa barbaadanii ragaa Rabbii isaaniitti geeffatu.

(54) Dhagayaa! Mushrikoonni kaafamuu waan mormaniif guyyaa Qiyaamaa Rabbii isaanii qunnamuu irraa shakkii keessa jiru. Isaan aakhiratti hin amanan waan ta'eef dalagaa gaariin isheef hin qophaa'an. Dhagayaa! Rabbiin beekumsaafi dandeettin waan hundaan marsaadha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Beekumsi Qiyaamaa Rabbuma qofa bira jira.
- Akkaataan kaafirri tola Rabbiifi balaa isaa itti simatan keessa dubbiin harkaa wal dhawuutu jira.
- Rabbiin waan hunda beekumsaafi dandeettiin marsaadha.

آياتها ٥٣ — سُورَةُ الشُّورَىٰ — ترتيبها ٤٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ١ عٓسٓقٓ ٢ كَذَٰلِكَ يُوحِيٓ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ
ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٣ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۖ
وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ٤ تَكَادُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ يَتَفَطَّرۡنَ مِن فَوۡقِهِنَّۚ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَيَسۡتَغۡفِرُونَ لِمَن فِي
ٱلۡأَرۡضِۗ أَلَآ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ٥ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ
مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيۡهِمۡ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم بِوَكِيلٖ
٦ وَكَذَٰلِكَ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ قُرۡءَانًا عَرَبِيّٗا لِّتُنذِرَ أُمَّ ٱلۡقُرَىٰ وَمَنۡ
حَوۡلَهَا وَتُنذِرَ يَوۡمَ ٱلۡجَمۡعِ لَا رَيۡبَ فِيهِۚ فَرِيقٞ فِي ٱلۡجَنَّةِ وَفَرِيقٞ فِي
ٱلسَّعِيرِ ٧ وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَهُمۡ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ وَلَٰكِن يُدۡخِلُ مَن
يَشَآءُ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ وَٱلظَّٰلِمُونَ مَا لَهُم مِّن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ٨ أَمِ
ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَۖ فَٱللَّهُ هُوَ ٱلۡوَلِيُّ وَهُوَ يُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰ وَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ٩ وَمَا ٱخۡتَلَفۡتُمۡ فِيهِ مِن شَيۡءٖ فَحُكۡمُهُۥٓ
إِلَى ٱللَّهِۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبِّي عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَإِلَيۡهِ أُنِيبُ ١٠

BOQONNAA ASHUURAA

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

maalummaa wahyiifi ergamuu Muhammad (saw) ibsuudha. Isheen itti fufa wahyii gara nabiyyootaa godhamteeti.

Ibsa suurattii:

(1) (Haa, Miim)

(2) (Ayiin, Siin, Qaaf) Jalqaba Suuraa Al-Baqaraa keessatti fakkii ishee irratti dubbiin darbeera.

(3) Fakkaataa wahyii kanaa gara keefi nabiyyoota Rabbii kan siin dura darbaniitti wahyiin godhame yaa Muhammad! Rabbiin diina isaa irraa haaloo bahuu keessatti injifataa, tajaajiluufi uumuu isaa keessattis ogeessa.

(4) Wanni samiifi dachii keessaa Rabbuma qofaaf tahaadha. Inni ol aanaa, guddaadha.

(5) Samiin guddinaafi ol fuudhamuu waliin guddina Rabbii irraa dachii gubbatti caccabuuf dhiyaatti. Maleykonnis gad of qabuufi guddisuu irrra kan ka’e Rabbiin faarsoo haala tahaniin, Isa qulqulleessuufi guddisu. Warra dachii keessaatiif Rabbiin irra rahmata barbaadu. Dhagayaa! Dilii warra gabroota isaa irraa tawbatee araaramaa, isaanif rahmata godhaadha.

(6) Warri Rabbii gaditti taabota jaalataniifi gabbaran godhatan, Rabbiin hojii isaanii barreessee ishee isaan mindeessuuf qophaa’aadha. Yaa Ergamichaa! Ati hojii isaaniitti waan hin godhaminiif ergaa geessuu qofa malee dalagaa isaanii irraa hin gaafatamtu.

(7) Yaa Ergamichaa! Akkuma ergamoota siin duraatti wahyii goone, atis Makkaafi biyyoota Arabootaa irraa kan moggaa ishee jiran akka dinniintuuf, ergasii namoota hundas akka dinniintuuf gara kee Qur’aana Arabiffaan wahyii goone. Akka Guyyaa Qiyaamaa, guyyaa warri duraafi boodaa qormaataafi mindaaf dirree takka keessatti walgayu irraa namoota sodaachiftuuf wahyii gooneerra. Guyaan sun dhufuuf jiraatuu keessa mamiin hin jiru. Namni isa keessa garee lamatti qoodama: garee jannataa, mu’minootaafi garee ibiddaa kaafirootatti qoodama.

(8) Rabbiin odoo isaan amantii Islaamaa irratti tokko godhuu fedhee ummata tokko godha ture. Isaan hunda jannata galcha ture. Garuu beekumsi Rabbii nama fedhee Islaamummaa keessa seensisuun jannata galchuu murteesse. Warra kufriifi yakkaan lubbuu isaanii miidhe tiksaan isaan tiksuufi tumsaan adaba Rabbii jalaa isaan baraaru isaaniif hin taane.

(9) Dhugumatti mushrikoonni kun Rabbii gaditti jaalalloo isaan tiksu godhataniiru. Rabbumatu tiksaa dhugaa qofa waan ta’eef wanti biroo hin fayyadu, hin rakkisus. Isaatu du’aa qormaataafi mindaaf kaasuun jiraachisa. Wanti tokkolleen isa hin dadhabsiisu.

(10) Yaa namootaa! Wanti isin keessatti waldhabdan bu’ura diin keessanis ta’ee dames murtiin isaa gara Rabbitti waan ta’eef isa keessatti gara kitaaba isaa yookiin gara hadiisa Ergamaa isaatti deebifama. Inni sifa kanaan ibsamu kun Gooftaa kiyya. Waa’ee kiyya hunda keessatti isa irratti hirkadhe, tawbas gara isaatiin deebi’a.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Guddinni Rabbii waan hunda keessatti mul’ataadha.
- Maleykonni warra iimaanaatiif toltuu kadhatu.
- Qur’aanaafi hadiisni mu’uminootaaf dhimma isaanii hunda keessatti wabiidha. Keessattuu bakka waldhabnitti.
- Makkaafi namoota moggaa ishee jiran qofa irratti gabaabbachuun waan isaan ergamuu Muhammad mormaniif irratti deebisuuf kan barbaadame isaan ta’e malee inni akkuma Rabbiin jedhe: “namoota hundaaf malee si hin ergine”nama hundaaf ergamaadha.

فَاطِرُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ جَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ أَزۡوَٰجٗا
وَمِنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ أَزۡوَٰجٗا يَذۡرَؤُكُمۡ فِيهِۚ لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ
ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ١١ لَهُۥ مَقَالِيدُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يَبۡسُطُ
الحزب ٤٩ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقۡدِرُۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ١٢ ۞ شَرَعَ
لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحٗا وَٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ وَمَا
وَصَّيۡنَا بِهِۦٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓۖ أَنۡ أَقِيمُواْ ٱلدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُواْ فِيهِۚ كَبُرَ عَلَى ٱلۡمُشۡرِكِينَ مَا تَدۡعُوهُمۡ إِلَيۡهِۚ ٱللَّهُ
يَجۡتَبِيٓ إِلَيۡهِ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِيٓ إِلَيۡهِ مَن يُنِيبُ ١٣ وَمَا تَفَرَّقُوٓاْ
إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلۡعِلۡمُ بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ سَبَقَتۡ
مِن رَّبِّكَ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى لَّقُضِيَ بَيۡنَهُمۡۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ أُورِثُواْ
ٱلۡكِتَٰبَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لَفِي شَكّٖ مِّنۡهُ مُرِيبٖ ١٤ فَلِذَٰلِكَ
فَٱدۡعُۖ وَٱسۡتَقِمۡ كَمَآ أُمِرۡتَۖ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡۖ وَقُلۡ
ءَامَنتُ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِن كِتَٰبٖۖ وَأُمِرۡتُ لِأَعۡدِلَ بَيۡنَكُمُۖ
ٱللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمۡۖ لَنَآ أَعۡمَٰلُنَا وَلَكُمۡ أَعۡمَٰلُكُمۡۖ لَا حُجَّةَ
بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمُۖ ٱللَّهُ يَجۡمَعُ بَيۡنَنَاۖ وَإِلَيۡهِ ٱلۡمَصِيرُ ١٥

(11) Rabbiin isa samiifi dachii fakkeenya darbeen maletti uume. Namoota akka keessanii irraa niitiiwwan isiniif taasise. Gaala, looniifi re'ee irraas akka isiniif baay'attu qindii isiniif taasise. Niitiiwwan keessan irraa waan isiniif godheen wal fuuchuu kanaan isin uuma. Beyladoota isniif godhuun fooniifi aanan isheetiin isin jiraachisa. Uumama isaa irraa wanti tokkolleen isa hin fakkaatu. Inni jechoota gabroota isaa dhagayaa, hojii isaaniitis aragaadha. wanti tokkolleen ishee iraa isa hin darbu, hojii isaanii irratti yoo gaarii taate gaarii yoo hamtuu taates hamtuu galata isaaniif galcha.

(12) Furtuun dilbii samiifi dachii keessaa Rabbiif waan ta'eef ni galatomfatu moo ni kafaruu? Qoratuuf gabroota isaa irraa kennaa nama fedheef bal'isa. Ni obsu moo murtee Rabbii irratti ni dallanuu? Isa mokkoruuf nama fedhe irratti kennaa dhiphisa. Dhugumatti inni waan hundaa beekaa waan ta'eef waan toltuun gabroota isaa keessa jiru irraa wanti tokkoyyuu isa hin dhokatu.

(13) Diin irraa fakkaataa wanta Nuuh geessuufi isatti hojjachuutti ajajanee Rabbiin karaa isiniif godhe. Yaa Ergamichaa! Isa gara kee wahyii goone karaa isiniif godhe. Ammas fakkaataa waan Ibraahiim, Muusaafi Iisaan ummatatti geessanii itti hojjatutti ajajne isiniif karaa godhe. Cunfaan isaa: tawhiida sirreessaa, isa keessatti gara gara babahuu dhiisaa. Mushrikoota irrtti tawhiidaafi ibaadaa waan isa malee jiruu dhiisuun ulfaateera. gabroota isaa irraa Rabbiin nama fedhe filuun ibaadaa isaa kennaaf. Isaan irraa nama tawbatuun gara isaa deebi'e gara ofiitti qajeelcha.

(14) Kaafirootaafi mushrikoonni erga ergamuu Muhammadiin ragaan isaan irratti dhaabbate malee adda hin baane. Adda babahuun isaanis sababa jibbannaafi miidhaaf malee hin taane. Odoo hanga yeroo beekumsa Rabbii keessatti murteeffame kan guyyaa Qiyaamaatti adabni isaan iraa booda aanfamuu irraa wanti beekumsa Rabbii keessatti darbe jiraatuu baatee Rabbiin jidduu isaaniitti ni murteessa. Sababa Rabbitti kafaruufi ergamoota sobsiisuutiif adaba isaanitti jarjarsa. Yahuudaa irraa warri Tawraat, Kiristaana irras warri Wangeela hangafoota isaanii booda kennameefi mushrikoota kana boodas warri dhufe Qur'aana Muhammad ittiin dhufe irraa shakkii keessa jiru, isa sobsiisus.

(15) Diinii diriiraa kanatti waami, akka Rabbiin si ajajetti irratti gadi dhaabbadhu. Fedhinnaa isaanii kan dhara ta'e jala hin deemin. Bakka isaaniin falamtutti jedhi: Rabbiifi kitaabota inni ergamoota isaa irratti buusettis amanne. Rabbiin jidduu keessanitti dhugaan murteessutti ana ajaje. Rabbiin ani gabbaru Gooftaa keenyaafi keessan hundaati. Hijiin keenya hamtus ta'ee, gaariinis numaaf tahaadha. Hojiin keessanis toltus ta'ee, hamtuunis isiniif tahaadha. Erga ragaan mul'attee ifa tahee falmiin jidduu keenyaafi keessan hin jiru. Rabbiin numa hunda walitti qabuuf jira. Guyyaa Qiyaamaa deebiin gara isaatti waan ta'eef hunda keenya waan haqa godhatu mindeessuuf jira. Kanaafuu bakka sanitti kan dhugaa dubbataan sobaa irraa, sirriin dhara irraa ifa bahuuf jira.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Diiniin nabiyyootaa bu'ura isaa keessatti tokko.
- Jechi tokko ta'uun barbaachisaadha. Jecha keessatti waldhabuun hamaadha.
- Gara Rabbii waamuun bakka ga'uu wanti jabeessu: bu'urri sirraa'uu, isa irratti gadi dhaabbatuu, fedhii hordofuu irraa fagaatuu, haqa dalaguu, qabeenya waliinii irratti xiyyeeffachuu, falmii gogaa dhiisuufi bakka waliin jiraatuun nama geessu yaadachiisuudha.

وَٱلَّذِينَ يُحَآجُّونَ فِي ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا ٱسۡتُجِيبَ لَهُۥ حُجَّتُهُمۡ
دَاحِضَةٌ عِندَ رَبِّهِمۡ وَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٞ وَلَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدٌ
١٦ ٱللَّهُ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ وَٱلۡمِيزَانَۗ وَمَا يُدۡرِيكَ
لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ قَرِيبٞ ١٧ يَسۡتَعۡجِلُ بِهَا ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ
بِهَاۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مُشۡفِقُونَ مِنۡهَا وَيَعۡلَمُونَ أَنَّهَا ٱلۡحَقُّۗ
أَلَآ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُمَارُونَ فِي ٱلسَّاعَةِ لَفِي ضَلَٰلِۭ بَعِيدٍ ١٨
ٱللَّهُ لَطِيفُۢ بِعِبَادِهِۦ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُۖ وَهُوَ ٱلۡقَوِيُّ ٱلۡعَزِيزُ
١٩ مَن كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلۡأٓخِرَةِ نَزِدۡ لَهُۥ فِي حَرۡثِهِۦۖ وَمَن
كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلدُّنۡيَا نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا وَمَا لَهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ
مِن نَّصِيبٍ ٢٠ أَمۡ لَهُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ
مَا لَمۡ يَأۡذَنۢ بِهِ ٱللَّهُۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةُ ٱلۡفَصۡلِ لَقُضِيَ بَيۡنَهُمۡۗ
وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ٢١ تَرَى ٱلظَّٰلِمِينَ
مُشۡفِقِينَ مِمَّا كَسَبُواْ وَهُوَ وَاقِعُۢ بِهِمۡۗ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِي رَوۡضَاتِ ٱلۡجَنَّاتِۖ لَهُم
مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمۡۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ ٢٢

(16) Erga namoonni isa qeebale booda warri amantii Muhammaditti buufame kana keessatti ragaa dharaatiin falman, falmiin isaanii Rabbiifi mu'uminoota birattis kufaadha, faan hin qabu. Waan kafaranii haqa didaniif dallansuun Rabbii isaan irratti tahaadha. Guyyaa Qiyaamas adaba cimaatu isaan eeggata. Yeroo dhara ta'uu ragaalee kaafirootaa ibse, bu'ura ragaalee qulqulluu kan muslimni ragaa godhatu Qur'aana ta'uu akkana jechuun ibse:
(17) Rabbiin isa Qur'aana dhugaa kan shakiin keessa hin jirre buuse. Akka jidduu namootaa qulqullinaan murteessuuf haqa buuse. Qiyaamaan isaan kun sobsiisan dhiyoo ta'uun ni mala. wanti dhufaa jiru hunduu dhiyoo ta'uun beekamaadha.
(18) Warri isheetti hin amanne ishee jarjarfatuu barbaadu. Sababani isas qormaata, mindaafi adabattis waan hin amannef jecha. Warri Rabbitti amanan ishee irraa sodaatoodha. Ishee keessatti bakka itti tahan waan sodaataniif. beekumsa dhugaa kan mamiin keessa hin jirre isheen dhugaa ta'uu san beekan. Dhagayaa! Warri Qiyaamaa keessatti mormaniifi argamuu ishee keessattis shakkan dhugaa irraa jallina fagoo keessa jiran.
(19) Rabbiin gabroota isaatiif rahmata godha; nama fedhe ni soora, soorata bal'isaaf. Nama fedhe immoo rahmata isaa godhuuf immoo, yoo faallaan isaa namatti mul'atellee kennaa itti dhiphisa. Inni jabaa, injifataadha.
(20) Namni mindaa aakhiraa fedhuun hojii ishee isumaaf hojjate, mindaa isaa dachaa goonaaf. Toltuun fakkii ishee kudhan irraa hanga dachaa dhibba torbaa, hanga dachaa baay'eetti isaaf tahaadha. Nama addunyaa qofa fedhee hojjate, qooda isaa kan ishee keessatti isaaf murteeffame isaaf kennina; waan addunyaa filateef Aakhiratti qoonni isaaf hin taane.
(21) Mushrikoonni kun gooftoolii Rabbii gaditti gabbaran qabanii? Amantii irraa wanta Rabbiin Sharii'aa Isaatiin hin hayyamin kan akka isatti qindeessuu, waan inni halaala godhe haraam godhuu, wanta haraama godhe halaalessuu faa kan isaaniif karaa godhan qabanii? Warra wal dhabe jiddutti murteessuuf yeroon daangeeffame odoo jiraatuu baatee isaan jidduu murteessa. Warra lubbuu isaanii miidhan adaba laaleessaatu Guyyaa Qiyaamaa isaan eeggata.
(22) Yaa Ergamichaa! Warra lubbuu isaanii miidhuun yakka hojjataniif adabbii sodaatoo ta'uu argita. Adabni isaanitti argamuun waan hafa hin qabneef tawbaan malee sodaan duwwaan isaaniif bu'aa hin qabu. Warri amananii gaarii hojjatan faallaa isaaniiti; isaan ashaakiltii jannataa keessatti bashannanu. Rabbii isaanii biratti akaakuu qananii kan addaan hin cinnee irraa wanta fedhantu isaaniif jira. Inni sun tola guddaa tolli isatti dhiyaatu hin jirreedha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mu'umina rakkoo Guyyaa Qiyaamaa sodaatuuf, isheef qophaa'uu irratti gargaara.
- Yeroo nama isaa kennuun gaarii tahetti kennaa ballisee kaan immoo itti dhiphisuun isa toltuu tahett kennaa dhiphisu gabroota isaatiif Rabbiin rahmata godhaadha.
- Aakhiraa irra addunyaa filatuun hamaadha.

ذَٰلِكَ ٱلَّذِي يُبَشِّرُ ٱللَّهُ عِبَادَهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِۗ
قُل لَّآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًا إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰۗ وَمَن يَقۡتَرِفۡ
حَسَنَةٗ نَّزِدۡ لَهُۥ فِيهَا حُسۡنًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ شَكُورٌ ٢٣ أَمۡ يَقُولُونَ
ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبٗاۖ فَإِن يَشَإِ ٱللَّهُ يَخۡتِمۡ عَلَىٰ قَلۡبِكَۗ وَيَمۡحُ ٱللَّهُ
ٱلۡبَٰطِلَ وَيُحِقُّ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ٢٤
وَهُوَ ٱلَّذِي يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ عَنۡ عِبَادِهِۦ وَيَعۡفُواْ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ
وَيَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ٢٥ وَيَسۡتَجِيبُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضۡلِهِۦۚ وَٱلۡكَٰفِرُونَ لَهُمۡ عَذَابٞ
شَدِيدٞ ٢٦ ۞وَلَوۡ بَسَطَ ٱللَّهُ ٱلرِّزۡقَ لِعِبَادِهِۦ لَبَغَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ نصف الحزب ٤٩
وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٖ مَّا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرُۢ بَصِيرٞ ٢٧ وَهُوَ
ٱلَّذِي يُنَزِّلُ ٱلۡغَيۡثَ مِنۢ بَعۡدِ مَا قَنَطُواْ وَيَنشُرُ رَحۡمَتَهُۥۚ وَهُوَ ٱلۡوَلِيُّ ٱلۡحَمِيدُ
٢٨ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَآبَّةٖۚ
وَهُوَ عَلَىٰ جَمۡعِهِمۡ إِذَا يَشَآءُ قَدِيرٞ ٢٩ وَمَآ أَصَٰبَكُم مِّن مُّصِيبَةٖ فَبِمَا
كَسَبَتۡ أَيۡدِيكُمۡ وَيَعۡفُواْ عَن كَثِيرٖ ٣٠ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ
فِي ٱلۡأَرۡضِۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ٣١

(23) Gammachiisuun guddaan kun isa Rabbiin warra amanee toltuu hojjate harka Ergamaa isaa irratti gammachiisuudha. Yaa Ergamichaa! Jedhiin: dhugaa isinitti geessuu irratti mindaa tokko kan bu’aan isaa isin irratti deebi’u; innis firummaan ani isin keessaa qabuuf ana jaalatuudha, isa malee mindaa isin hin gaafadhu. Nama gaarii hojjate mindaa isaa dachaa gonaaf; gaariin kurna fakkaattii isheetiin galata galfamti. Rabbiin gabroota isaa irraa dilii nama tawbatee ni araaramaa, hojii isaanii gaarii fuula Rabbii barbaaduuf hijjatan qeebalaadha.

(24) Jecha mushrikoonni: Muhammad Qur’aana of biraa uumee Rabbii isaatti hirkise jedhan irraa Rabbiin isaan irratti deebisuuf jedhe: odoo ati lubbuu keetti kitaaba uumuu hasoftee qalbii kee irratti qollofeen dhara uumame immoo haqee dhugaa hanbisa. Yeroo dubbiin akkas hin tahin, Ergamaa Rabbiin biraa wahyiin itti godhamu dhugaan ta’uu irratti qajeelcha. Inni waan qalbii gabroota isaa keessa jiru beekaadha. Isa irraa wanti dhokatu hin jiru.

(25) Rabbiin isa tawbaa gabroonni kufriifi yakka irraa tawbate qeebalu, hamtuu isaan hojjatanis irra dabruudha. Wantoota irraa waan isin hojjattan ni beeka; hojii keessan irraa homaa isa hin dhokatu, ishee irratti isaan mindeessuuf jira.

(26) Kadhaa warra amananii dalagaa gaarii hojjatanii ni qeebala. Tola isaa irraa waan isa hin kadhatinis isaaniif ida’a. Kaafiroota adabbii cimaatu guyyaa Qiyaamaa isaan eeggata.

(27) Odoo Rabbiin gabroota isaa hundaaf kennaa bal’isee miidhaa hojjatuun dachii keessatti daangaa darbu. Garuu Rabbiin fedhii isaatiin ballisuufi dhiphisuu irraa qixa sirriitiin buusa. Inni haala gabroota isaa beekaa, argaadha. Iccitii kennuuf qaba, iccitii dhorgatuuf qaba.

(28) Rabbiin isa rooba erga gabroonni bu’uu isaa irraa abdii kutani buusu. Rooba kana dhangalaasuun dachii ni magarsa. Isaatu waan gabroota isaa hunda harkaa qabaataa, haala hunda irratti faarfamaadha.

(29) Uumamni samii, dacheefi kan wantoota uumama nama dinqisiisan irraa isaan keessa faca’anis mallattoolee dandeettii Rabbiitiifi tokkummaa isaa irraayi. Kaasuufi mindeessuuf walitti qabuu irratti yeroo fedhe danadayaadha. Akkuma jalqabaayyuu uumuun isaanii isa hin dadhabsiisin wanti sun isa hin dadhabsiisu.

(30) Yaa namootaa! Balaa irraa wanti lubbuu keessan yookiin qabeenya keessan keessatti isin tuqe, dilii irraa waan harki keessan hojjatteef jecha. Rabbiin baay’ee waan irra isinii dabruuf isaaf isin hin qabu.

(31) Rabbii keessan duraa yeroo inni isin adabuu fedhe, dheessitanii bahuu hin dandeessan. Isaa achitti tiksaan amrii keessan tiksuufi tumsaan yeroo inni isin adabuu fedhe adaba san isin irraa fuudhus isiniif hin taane.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Namni gara Rabbitti waamu mindaa nama biraa hin barbaadu.
- Kennaa bal’isuufi dhiphisuunis iccitii Rabbii waan taatef hedduu namaa irraa ni dhokatti.
- Diliifi yakki sababa balaan ittiin bu’uudha.

وَمِنۡ ءَايَٰتِهِ ٱلۡجَوَارِ فِي ٱلۡبَحۡرِ كَٱلۡأَعۡلَٰمِ ٣٢ إِن يَشَأۡ يُسۡكِنِ ٱلرِّيحَ
فَيَظۡلَلۡنَ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهۡرِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٍ
٣٣ أَوۡ يُوبِقۡهُنَّ بِمَا كَسَبُواْ وَيَعۡفُ عَن كَثِيرٖ ٣٤ وَيَعۡلَمَ ٱلَّذِينَ
يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِنَا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٖ ٣٥ فَمَآ أُوتِيتُم مِّن شَيۡءٖ فَمَتَٰعُ
ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ
يَتَوَكَّلُونَ ٣٦ وَٱلَّذِينَ يَجۡتَنِبُونَ كَبَٰٓئِرَ ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡفَوَٰحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُواْ هُمۡ يَغۡفِرُونَ ٣٧ وَٱلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِرَبِّهِمۡ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَأَمۡرُهُمۡ شُورَىٰ بَيۡنَهُمۡ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ٣٨ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَابَهُمُ
ٱلۡبَغۡيُ هُمۡ يَنتَصِرُونَ ٣٩ وَجَزَٰٓؤُاْ سَيِّئَةٖ سَيِّئَةٞ مِّثۡلُهَاۖ فَمَنۡ عَفَا
وَأَصۡلَحَ فَأَجۡرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ٤٠ وَلَمَنِ ٱنتَصَرَ
بَعۡدَ ظُلۡمِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَا عَلَيۡهِم مِّن سَبِيلٍ ٤١ إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى
ٱلَّذِينَ يَظۡلِمُونَ ٱلنَّاسَ وَيَبۡغُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّۚ أُوْلَٰٓئِكَ
لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ٤٢ وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنۡ عَزۡمِ
ٱلۡأُمُورِ ٤٣ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن وَلِيّٖ مِّنۢ بَعۡدِهِۦۗ وَتَرَى
ٱلظَّٰلِمِينَ لَمَّا رَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَ يَقُولُونَ هَلۡ إِلَىٰ مَرَدّٖ مِّن سَبِيلٖ ٤٤

(32) Dooniileen galaana keessa ol dheerinaan gaara fakkaatanii deeman mallattoo dandeettiifi tokkummaa Rabbii irratti qajeelchan irraayi.

(33) Qilleensa doniilee oofan Rabbiin yoo dhaabuu fedhe ni dhaaba; achumaan galaana keessa odoo hin sochoone tattaa'oo tahan. Uumuu dooniifi laaffisuu qilleensaa irraa wanta dubbatame keessatti nama obsaa, Rabbiin galatomfataa ta'e hundaaf dandeettii Rabbii irratti mallattoo ifaa ta'eetu jira.

(34) Yookiin Rabbiin dooniilee san qilleensa itti erguun yoo balleessuu fedhes sababa yakka ilmi namaa raawwateef ni balleessa. Inumaa dilii gabroota isaa baay'ee waan irra dabruuf ishee irratti isaan hin adabu

(35) Yeroo Rabbiin doonii san qilleensa bubbistuu itti erguun balleesse warri keeyyattoota Rabbii keessatti balleessuf falaman balleessuu jalaa bakki itti dheessan akka hin jirre waan beekaniif Rabbiin malee homaa hin yaammatan; waan isa malee hafe ni dhiisan.

(36) Yaa namootaa! Qabeenya yookiin aangoo yookiin ilmoo irraa wanti kennamtan qananii jiruu addunyyati, dhabamaadha. Qananiin itti fufaan, qananii jannataa kan Rabbiin warra amanee isuma qofa irratti hirkateef qopheesseedha.

(37) Warra yakka gurguddaafi fokkataa irraa fagaatanii, nama jechaan yookiin hojiin isaanitti hamtuu dalaguun isaan aarseef odoo hin adabanne, dhiifama godhaniidha. Dhiifamni kun yoo gaariin keessa jiraate tola ooluu isaaniif taheedha.

(38) Warra waan inni ajaje hojjatanii dhorgaa isaa irraa fagaatuun Rabbii isaaniitif owwaataniidha. Salaatas karaa guutuun kan raawwataniidha. Warra waan isaan yaachise keessattis mari'ataniidha. Waan isaanii kennine irras fuula Rabbii barbaaduuf keenataniidha.

(39) Warra yeroo miidhaan isaan irratti raawwatame, lubbuu isaanii kabajuuf yeroo abbichi isaan miidhe nama irra dabruufii haqa hin godhanne tahe haaloo bahataniidha. Haaloo bahatuun kun keessaayyuu yeroo dhiifama godhuu keessa bu'aan hin jiraatin haqa taha.

(40) Namni haqa isaa fudhatuu barbaade haaloo bahatuun isaaf jira. Garuu irra dabaluun maletti fakkaataa isaa tahuu qaba. Nama hamtuu isatti hojjateef odoo irraa hin baafatin dhiifama godhee waan isaafi obboleessa jidduu dhufe kan tolche, mindaan isaa Rabbiin bira isaaf jira. Rabbiin warra nama miidhan ni jibba malee hin jaallatu; lubbuu isaanii, qabeenya yookiin naamusa isaanii keessattis.

(41) Namoota lubbuu isaaniitif haaloo bahate, haqa isaanii fudhatan waan ta'eef qabamuun isaan irra hin jiraatu.

(42) Qabamuufi adabamunis kan jiru warra nama miidhanii, dachii keessatti yakka hojjatan irra jira. Isaan aakhiratti adabni laaleessaan isaaniif jira.

(43) Rakkoo namni biraa isa irraan ga'e irratti obsee kan dhiifama godhe, obsuun sun isaafi hawaasa irrattis waan gaarii fiduudha. Inumaa sun dubbii faarfamaa, nama carraa guddaa qabuuf malee hin kennamneedha.

(44) Nama Rabbiin qajeelloo irraa isa hongessee dhugaa irraa isa jallise, eega Raabbiitii kan waan isaa isaaf eegu hin jiru. Warra lubbuu isaanii kufriifi yakkaan miidhe, guyyaa Qiyaamaa yeroo adaba argan isaanii hawwiin akkana jedhan argita: gara Rabbitti tawbaa deebinaa addunyatti deebi'uuf karaan ni jiraa?

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Obsaafi shukriin sababa keeyyattoota Rabbii xiinxaluu ittiin kennamaniidha.
- Mariyatuun Islaamummaa keessatti sadarkaa guddoo qabdi.
- Nama miidhaa raawwate, fakkaataa miidhaa isaa irraa kafalatuun hayyamamaadha. Dhiifama godhuun irra caalaadha.

وَتَرَىٰهُمۡ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا خَٰشِعِينَ مِنَ ٱلذُّلِّ يَنظُرُونَ
مِن طَرۡفٍ خَفِيّٖۗ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ
خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَأَهۡلِيهِمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ أَلَآ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ
فِي عَذَابٖ مُّقِيمٖ ٤٥ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنۡ أَوۡلِيَآءَ يَنصُرُونَهُم
مِّن دُونِ ٱللَّهِۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن سَبِيلٍ ٤٦ ٱسۡتَجِيبُواْ
لِرَبِّكُم مِّن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَ يَوۡمٞ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِۚ مَا لَكُم
مِّن مَّلۡجَإٖ يَوۡمَئِذٖ وَمَا لَكُم مِّن نَّكِيرٖ ٤٧ فَإِنۡ أَعۡرَضُواْ
فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيظًاۖ إِنۡ عَلَيۡكَ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُۗ وَإِنَّآ إِذَآ
أَذَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِنَّا رَحۡمَةٗ فَرِحَ بِهَاۖ وَإِن تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةُۢ
بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡ فَإِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ كَفُورٞ ٤٨ لِّلَّهِ مُلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ إِنَٰثٗا
وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ ٱلذُّكُورَ ٤٩ أَوۡ يُزَوِّجُهُمۡ ذُكۡرَانٗا وَإِنَٰثٗاۖ
وَيَجۡعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيمًاۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٞ قَدِيرٞ ٥٠ ۞ وَمَا كَانَ (ثلاثة أرباع الحزب ٤٩)
لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ ٱللَّهُ إِلَّا وَحۡيًا أَوۡ مِن وَرَآيِٕ حِجَابٍ أَوۡ يُرۡسِلَ
رَسُولٗا فَيُوحِيَ بِإِذۡنِهِۦ مَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ عَلِيٌّ حَكِيمٞ ٥١

(45) Yaa Ergamichaa! Miidhaa raawwattoota yeroo ibidda irra fidaman salphatoo ta'uu ishee irraa sodaa jabduu qabaatuu irraa kan ka'e ija hannaatiin nama ilaalan. Warri Rabbiifi ergamootatti amanan ni jedhan: warri dhugaan hoongawe, warra sababa adabbii Rabbii qunnamaniif lubbuu isaaniifi maatii isaanis hoonga'aniidha. Dhagayaa! Warri kufriifi yakkaan lubbuu isaanii miidhan adaba itti fufaa addaan hin dhaabbanne keessa jiraatu.

(46) Jaalalloon adaba Rabbii irraa baraaruun guyyaa Qiyaamaa isaaniif tumsan isaaniif hin taane. Nama Rabbiin salphisee dhugaa irraa jallise, karaan gara dhugaatti isaan geessitu gonkuma isaaniif hin jirtu.

(47) Yaa namoota! Odoo guyyaan Qiyaamaa kan yeroo dhufe, wanti isa deebisu hin jirre sun hin dhufin gara ajaja isaa jala butamuufi dhorgaa isaa irraa fagaatutti daddafaa. Bakki dheefaa kan itti baqattan isiniif hin taane. Dilii keessan tan addunyaa keessatti dalagdan akki itti mormitanis isiniif hin jiru.

(48) Yaa Ergamichaa! Waan itti isaan ajajje irraa yoo garagalanis tiksaa hojii isaanii tiksu goonee isaanitti si hin ergine. Qormaanni isaanii Rabbiin irratti. Waan geessutti ajajamte itti geessuu malee homaa sirra hin jiraatu. Yeroo nuti ilma namaa duruma, fayyaafi fakkaataa isaanii irraa rahamata keenya dhandhamsiifne itti gammada. Ilma namaa yeroo badii isaaniitiif balaa irraa wanti inni jibbu tuqxe, aadaan isaanii godhii Rabbitti kafaruu, ishee galatomfatuu dhiisuufi murtii Rabbiin ogummaa isaatiin godhe jibbuudha.

(49) Motummaan samiifi dachii Rabbumaafi. Dhiira, dubaraafi waan biroo irraa waan fedhe uuma. Nama fedhe dhiira dhorgee dubara qofa kennaaf, nama fedhe immoo dubara dhorgee dhiira qofa kennaaf.

(50) Yookiin nama fedhe immoo dhiiraafi dubara waliin kennaaf. Nama fedhe dhabaa/masheena godhuun isaaf hin dhalatu taasisa. Inni waan dura ta'eefi kan fuul-dura argamus beekaadha. Kuni guutomina beekumsa isaafi oguma isaa irraayi. Homaa isa hin dhokatu homas isatti hin ulfaatu.

(51) Ilma namaa Rabbiin karaa wahyii ilhaamaatiin yookiin waan birootiin, yookiin odoo isa hin argine dubbii isaa dhagayuun dubbisa. Yookiin maleykaa akka Jibriil ergamaa godhee itti erguun wanta fedhe gara ergamaa nama ta'eetti wahyii godha. Dhugumatti Rabbiin ol tahaa, ogeessa.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Gara ajaja Rabbii jala butamanii dhorgaa isaa irraa fagaatuutti saffisuun dirqama
- Itti gaafatamni ergamaa ergaa geessuu qofa, bu'aan ergaa sanii Rabbiin harka jirti.
- Dhiira yookiin dubara yookiin lamaanuu walitti namaaf qabuun, murtii beekumsa Rabbii keessaa akka gabrootaaf tolutti godhuuti malee dhiirti dubara irra caalaa ta'eetii miti.
- Rabbiin gara nabiyyoota isaa iccitii inni qofti beekuuf karaa baay'een wahyii godha.

وَكَذَٰلِكَ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ رُوحٗا مِّنۡ أَمۡرِنَاۚ مَا كُنتَ تَدۡرِي مَا ٱلۡكِتَٰبُ
وَلَا ٱلۡإِيمَٰنُ وَلَٰكِن جَعَلۡنَٰهُ نُورٗا نَّهۡدِي بِهِۦ مَن نَّشَآءُ مِنۡ عِبَادِنَاۚ
وَإِنَّكَ لَتَهۡدِيٓ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ٥٢ صِرَٰطِ ٱللَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ
مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ أَلَآ إِلَى ٱللَّهِ تَصِيرُ ٱلۡأُمُورُ ٥٣

ترتيبها ٤٣ — سُورَةُ الزُّخْرُفِ — آياتها ٨٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ١ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ٢ إِنَّا جَعَلۡنَٰهُ قُرۡءَٰنًا عَرَبِيّٗا
لَّعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ٣ وَإِنَّهُۥ فِيٓ أُمِّ ٱلۡكِتَٰبِ لَدَيۡنَا
لَعَلِيٌّ حَكِيمٌ ٤ أَفَنَضۡرِبُ عَنكُمُ ٱلذِّكۡرَ صَفۡحًا
أَن كُنتُمۡ قَوۡمٗا مُّسۡرِفِينَ ٥ وَكَمۡ أَرۡسَلۡنَا مِن نَّبِيّٖ فِي
ٱلۡأَوَّلِينَ ٦ وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ
٧ فَأَهۡلَكۡنَآ أَشَدَّ مِنۡهُم بَطۡشٗا وَمَضَىٰ مَثَلُ ٱلۡأَوَّلِينَ
٨ وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ لَيَقُولُنَّ
خَلَقَهُنَّ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡعَلِيمُ ٩ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ
مَهۡدٗا وَجَعَلَ لَكُمۡ فِيهَا سُبُلٗا لَّعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ ١٠

(52) Yaa Ergamichaa! Akkuma gara nabiyyoota siin duraatti wahyii goone, Qur'aana nu biraa ta'e gara keetti wahyii goone. Qur'aana dura kitaabota samii irraa ergamootatti buufame beekuu hin turre. Iimaanni maal akka ta'es beekuu hin turre. Garuu Qur'aana kana ifaa gabroota keenya irraa nama feeneen qajeelchinu buufne. Ati nama gara karaa sirrii kan Diin Islaamitti ni qajeelchita.

(53) Karaa Rabbii wanti samiifi dachii keessaa isaaf ta'eetti. Dhugumatti gara Rabbii qofatti wanti hunduu deebifamti.

BOQONNAA AZZUKHRUUF

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

bu'uura Qur'aana qulqulluu ibsuufi fafakkeessuu jalloo ummata wallaalaa dhiisuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Haa, Miim) jalqaba suuraa Al-Baqaraa irratti fakkii ishee irratti haasofni darbeera.

(2) Rabbiin Qur'aana karaa dhugaatti nama geessu ibsuun kakate.

(3) Nuti isa dubbifamaa Afaan Arabaa goone. Yaa warra afaan keessaniin bu'e! Akka hiika isaa hubattanii gara ummata biroo gessitaniif buufne.

(4) Qur'aanni kun Lawhal-Mahfuuz keessatti abbaa sadarkaa, ol aantummaa, fi ogummaati; keeyyattoonni isaa ajajaafi dhorgaa isaa keessattis dhugaan ibsamte.

(5) Isin shirkiifi yakka heddumeessuuf jecha Qur'aana kana isin irratti buusuu irraa garagallaa? Rahmata isiniif godhuun faallaa kanaa waan murteessituuf hin hojjannu.

(6) Uummattoota darban keessa nabiyyii hedduu ergine.

(7) Ummattoota dabran san nabiyyiin Rabbiin biraa itti dhufnaan qishnaa itti godhan malee hin hafan.

(8) Namoota ummata sana keessaa humnaan jaboo ta'an ni balleessine waan ta'eef namoota isaan irra laafoo balleessuu hin dadhabnu. Qur'aana keessatti amaloonni ummata darbe baleessuu darbeera. Fakkeenyaaf ummata Aad, Samuud, ummata Luuxiifi warra Madyan faa.

(9) Yaa Ergamaa!mushrikoota kijibsiisan kana: eenyutu samiifi dachii uumee? yoo gaafatte, deebii gaafiitiif ni jedhu: injifataa nam tokko isa hin moone, isa waan hunda beekuutu isaan uume.

(10) Rabbiin isa dachii isiniif afee bakka faana keessaniin irra deemtan isiniif godheedha. Akka deemsa keessan keessatti ittiin qajeeltaniif karaalee gaara isheetiifi bowwaa keessa isiniif godhe.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Wahyiin ruuhitti wanti moggaafameef namoota qajeelchuu keessatti bakka guddaa waan qabuufi. Kanaafuu inni akka ruuhiin qamaaf barbaachiftu, namootaaf barbaachisaadha.
- Qajeelloon gara Ergamaatti hirkifamte qajeelloo karaa itti argisiisuuti malee qajeelloo keessatti uumuu miti.
- Towhiid-Arrubuubiyaan mushrikoota bira jiru, Guyyaa Qiyaamaa isaaniif bu'aa hin qabu.

وَٱلَّذِي نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءَۢ بِقَدَرٖ فَأَنشَرۡنَا بِهِۦ بَلۡدَةٗ مَّيۡتٗاۚ
كَذَٰلِكَ تُخۡرَجُونَ ١١ وَٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُم مِّنَ ٱلۡفُلۡكِ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ مَا تَرۡكَبُونَ ١٢ لِتَسۡتَوُۥاْ عَلَىٰ ظُهُورِهِۦ
ثُمَّ تَذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ رَبِّكُمۡ إِذَا ٱسۡتَوَيۡتُمۡ عَلَيۡهِ وَتَقُولُواْ سُبۡحَٰنَ
ٱلَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقۡرِنِينَ ١٣ وَإِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا
لَمُنقَلِبُونَ ١٤ وَجَعَلُواْ لَهُۥ مِنۡ عِبَادِهِۦ جُزۡءًاۚ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ
لَكَفُورٞ مُّبِينٌ ١٥ أَمِ ٱتَّخَذَ مِمَّا يَخۡلُقُ بَنَاتٖ وَأَصۡفَىٰكُم
بِٱلۡبَنِينَ ١٦ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحۡمَٰنِ مَثَلٗا
ظَلَّ وَجۡهُهُۥ مُسۡوَدّٗا وَهُوَ كَظِيمٌ ١٧ أَوَمَن يُنَشَّؤُاْ فِي
ٱلۡحِلۡيَةِ وَهُوَ فِي ٱلۡخِصَامِ غَيۡرُ مُبِينٖ ١٨ وَجَعَلُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ
ٱلَّذِينَ هُمۡ عِبَٰدُ ٱلرَّحۡمَٰنِ إِنَٰثًاۚ أَشَهِدُواْ خَلۡقَهُمۡۚ سَتُكۡتَبُ
شَهَٰدَتُهُمۡ وَيُسۡـَٔلُونَ ١٩ وَقَالُواْ لَوۡ شَآءَ ٱلرَّحۡمَٰنُ مَا عَبَدۡنَٰهُمۗ
مَّا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنۡ عِلۡمٍۖ إِنۡ هُمۡ إِلَّا يَخۡرُصُونَ ٢٠ أَمۡ ءَاتَيۡنَٰهُمۡ
كِتَٰبٗا مِّن قَبۡلِهِۦ فَهُم بِهِۦ مُسۡتَمۡسِكُونَ ٢١ بَلۡ قَالُوٓاْ إِنَّا
وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّهۡتَدُونَ ٢٢

(11) Isa samii irraa bishaan qixa isin gayu, beyladootaafi oyruu keesaniifis gayu buuseedha. Biyya gogaa margi keessa hin jirre jiraachifne. Akkuma Rabbiin dachii gogduu margaan jiraachise kaasuun isin jiraachisa.

(12) Isa akaakuu hunda uume; halkan, guyyaa, dhiira, dubaraafi wanta biros. Doniifi beyladoota irras waan imala keessan keessatti yaabbattan isiniif uume. Kanaafuu doonii galaana keesstti, beyladoota keessan immoo dachii keessatti yaabbattu.

(13) Waan kana hunda isinii godhuun imala keessatti dugda yaabbii keessanii irra teessanii godhii Rabbiin ishee isinii laaffisuun isiniif godhe yaaddattanii arraba keessaniin: inni yaabbii kana qopheessee nuuf laaffifnaan, murtii keenya jala oolfanne nuuf taasise qulqullaa'eera. Odoo nuuf laaffisuun Rabbii jiraatuu baatee dandayuu hin turre jettaniif.

(14) Nuti gara Rabbii keenya qofatti erga du'a keenyyaatii qormaataafi mindaafis deebi'oodha.

(15) Mushrikoonni yeroo: maleykonni dubara Rabbiiti jedhan sobaan uumamni gariin Rabi irraa dhalate jechuufi. Namni jecha akkanaa kana jedhu dhugumaan kafraadha.

(16) Yaa mushrikootaa! Rabbiin waan ofii uumu irraa ilmaan dhiiraatti kophaa isin baasee ofiif dubara godhata jettuu?! Hirmaanni isin jettan kun hirmaata akkami?

(17) Yeroo tokkoon isaanii dubara Rabbitti hirkisu saniin gammachiifame, cimina yaadaa irraa fuulli isaa gurraacha taha. Innis yaadaan guutamaa taha waan ta'eef waan ofiifuu yoo gammachiifameen yaadda'u akkamitti gara Gooftaa isaa hirkisa?!

(18) Si nama faaya keessatti guddifamu kan falmii keessattis dubara ta'uuf dubbii addaan hin baafne, Rabbii isaaniitti hirkisuu?

(19) Malaykota gabroota Rahmaan ta'an dubra jedhanii waaman. Yeroo Rabbiin uummu bira jiraatanii dubara ta'uu adda baafatan moo? Ragaa isaanii kana malaykonni ni barreessu. Ragaa san irraa guyyaa Qiyaamaa gaafatamanii waan sobaniif isheef adabamuuf jiru.

(20) Qadara ragaa godhatuun ni jedhan: odoo Rabbiin malaykota gabbaruu keenya fedhuu baatee hin gabbarru. Waan san fedhuun isaa jaalatuu isaa irratti qajeelcha. Jecha isaanii kantti beekumsi isaaniif hin jiru; isaan kijiboo malee hin taane.

(21) Mushrikoota kanaaf kitaaba Qur'aana dura buufame kan waan Rabbiin malee jiruu gabbaruu isaanii hayyamu kennineefii? Isaan kitaaba san qabatanii ittiin ragaa godhatoodha.

(22) Miti wanti sun hin jiru. Isaan abboota qabatuu ragaa godhatuun ni jedhan: nuti keenya kan nuun duraa amantiifi karaa irratti argine; isaan taabota gabbaruu turan waan ta'ef nutis ibaadaa ishee keessatti faana isaanii deemoodha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Godhiin hundi galatomfatuu barbaaddi.
- Mushrikoonni yeroo dubara ofii jibban Rabbitti hirkisan, fakkii Rabbii isaaniitiif qaban keessatti haqa maleedha.
- Dilii irratti qadara ragaa godhatuun dhara.
- Bu'ura dhugaa mirkaneessu irraa irratti hirmaatuun waan tokko.

وَكَذَٰلِكَ مَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي قَرۡيَةٖ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتۡرَفُوهَآ
إِنَّا وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقۡتَدُونَ ٢٣
الحزب ٥٠ ۞ قَٰلَ أَوَلَوۡ جِئۡتُكُم بِأَهۡدَىٰ مِمَّا وَجَدتُّمۡ عَلَيۡهِ ءَابَآءَكُمۡۖ
قَالُوٓاْ إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ٢٤ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡۖ فَٱنظُرۡ
كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ٢٥ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦٓ
إِنَّنِي بَرَآءٞ مِّمَّا تَعۡبُدُونَ ٢٦ إِلَّا ٱلَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُۥ سَيَهۡدِينِ
٢٧ وَجَعَلَهَا كَلِمَةَۢ بَاقِيَةٗ فِي عَقِبِهِۦ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ٢٨ بَلۡ
مَتَّعۡتُ هَٰٓؤُلَآءِ وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ وَرَسُولٞ مُّبِينٞ ٢٩
وَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ وَإِنَّا بِهِۦ كَٰفِرُونَ ٣٠ وَقَالُواْ
لَوۡلَا نُزِّلَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ عَلَىٰ رَجُلٖ مِّنَ ٱلۡقَرۡيَتَيۡنِ عَظِيمٍ ٣١ أَهُمۡ
يَقۡسِمُونَ رَحۡمَتَ رَبِّكَۚ نَحۡنُ قَسَمۡنَا بَيۡنَهُم مَّعِيشَتَهُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۚ وَرَفَعۡنَا بَعۡضَهُمۡ فَوۡقَ بَعۡضٖ دَرَجَٰتٖ لِّيَتَّخِذَ بَعۡضُهُم
بَعۡضٗا سُخۡرِيّٗاۗ وَرَحۡمَتُ رَبِّكَ خَيۡرٞ مِّمَّا يَجۡمَعُونَ ٣٢ وَلَوۡلَآ
أَن يَكُونَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ لَّجَعَلۡنَا لِمَن يَكۡفُرُ بِٱلرَّحۡمَٰنِ
لِبُيُوتِهِمۡ سُقُفٗا مِّن فِضَّةٖ وَمَعَارِجَ عَلَيۡهَا يَظۡهَرُونَ ٣٣

(23) Akkuma isaan kun kijibsiisanii abboota isaanii qabatuu ragaa godhatan kanatti, yaa Ergamichaa! Ganda keessa ergamaa ummata isaa dinniinu tokkollee siin dura ergineetuma, matootiifi gurguddoon isaan keessaa abbootii qabeenyaa: nuti abboota keenya amantiifi karaa irratti argineetuma, faana isaanii hordofne jedhan malee hin taane. Ummanni kee waan san keessatti jalqabaa miti.

(24) Ergamaan isaanii ni jedheen:karaa isaanii irraa karaa caaluun odoon isinitti dhufee jiruu akkamitti abboota keessan hordoftan? Isaanis ni jedhan: nuti waan siifi ergamoonni siin duraa ergamtaniinitti kafaroodha.

(25) Ummattoota ergamoota siin duraa kijibsiisan irraa haaloo baaneerra. Booddee warra ergamoota sobsiisee akka taate laali; booddee laalessituu taate.

(26) Yaa Ergamichaa! Yeroo Ibraahiim abbaafi ummata isaatiin: taabota isin Rabbii gaditti gabbartan iraa qulqulluudha jedheen yaadadhu.

(27) Isa ana uume malee, inni wanta bu'aan kiyya keessa jiru diin isaa sirriitti ana qajeelcha.

(28) Ibraahiim jecha Rabbiin tokkichoomsuu(Laa ilaaha illallaah), hortee isa boodaa keessatti waan hafaa godhe. Kanaafuu shirkiifi dilii irraa gara Rabbii tawbatuu kajeeluun isaan keessaa namni odoo Rabitti homaa hin qindeessine isuma qofa gabbaru hin dhabamu.

(29) Mushrikoota sobsiisan kanatti adaba hin jarjarsine. Isaaniifi abboota isaan duras hanga Qur'aanaafi ergamaan ifa ta'e Muuhammad, isaanitti dhufutti addunyaa irratti hanbisuuniin qananiise.

(30) Yeroo Qur'aanni dhugaa ta'e kan shakkiin isa keessa hin jirre kun isaanitti dhufu ni jedhan: kuni fala Muhammad ittiin nu saharu, nuti isatti kafaroodha; itti hin amannu.

(31) Mushrikoonni sobsiisan ni jedhan: Qur'aana kana Rabbiin maaliif Makka yookiin Xaa'if irraa tokkoo nama lamaan gurguddoo ta'anii: Waliid bin Uqbaafi Urwaa bin Mas'uud irratti, bakka Muhammad hiyyeessa abbaa hin qabne irratti buufamu maaliif hin buusin?

(32) Yaa Ergamichaa! Rahmata Gooftaa keetii nama fedhanii kennanii kan fedha dhorguun isaantu hira moo Rabbi? Soorata isaanii addunyaa keessatti nuutu jidduu isaaniitti hire; akka gariin isaanii gariif ergamaa ta'uuf isaan irraa sooressaafi hiyyeessaas gooneerra. Rahmata Rabbiin kee aakhiratti gabroota isaaf godhuutu addunyaa dhabamtuu isaan kun walitti qaban irra caala.

(33) Odoo kufrii keessatti namni ummata tokko ta'uu baatee manneen nama Rabbitti kafaruutiif gara gubbaa meeta/birrii irraa goonaaf. Sadarkaalee irratti ol bahanis isaaniif goona.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Abbootii hordofuun sababa jallina ummata dabreeti
- Kaafirootaafi kufrii irraa qulqullaa'uun dirqama.
- Kennaa hiruun hojii Rabbiiti.
- Addunyaan Rabbiin biratti salphoo waan taateef kaafirootaaf kenna malee odoo isa biratti goblaa/ koochoo bookee madaaltee dhugaatii bishaanii tan yeroo takkaa kaafia hin obaasu ture.

وَلِبُيُوتِهِمۡ أَبۡوَٰبٗا وَسُرُرًا عَلَيۡهَا يَتَّكِـُٔونَ ٣٤ وَزُخۡرُفٗاۚ وَإِن
كُلُّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۚ وَٱلۡأٓخِرَةُ عِندَ رَبِّكَ
لِلۡمُتَّقِينَ ٣٥ وَمَن يَعۡشُ عَن ذِكۡرِ ٱلرَّحۡمَٰنِ نُقَيِّضۡ لَهُۥ شَيۡطَٰنٗا
فَهُوَ لَهُۥ قَرِينٞ ٣٦ وَإِنَّهُمۡ لَيَصُدُّونَهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَيَحۡسَبُونَ
أَنَّهُم مُّهۡتَدُونَ ٣٧ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَنَا قَالَ يَٰلَيۡتَ بَيۡنِي وَبَيۡنَكَ
بُعۡدَ ٱلۡمَشۡرِقَيۡنِ فَبِئۡسَ ٱلۡقَرِينُ ٣٨ وَلَن يَنفَعَكُمُ ٱلۡيَوۡمَ
إِذ ظَّلَمۡتُمۡ أَنَّكُمۡ فِي ٱلۡعَذَابِ مُشۡتَرِكُونَ ٣٩ أَفَأَنتَ تُسۡمِعُ
ٱلصُّمَّ أَوۡ تَهۡدِي ٱلۡعُمۡيَ وَمَن كَانَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ٤٠ فَإِمَّا
نَذۡهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنۡهُم مُّنتَقِمُونَ ٤١ أَوۡ نُرِيَنَّكَ ٱلَّذِي
وَعَدۡنَٰهُمۡ فَإِنَّا عَلَيۡهِم مُّقۡتَدِرُونَ ٤٢ فَٱسۡتَمۡسِكۡ بِٱلَّذِيٓ أُوحِيَ
إِلَيۡكَۖ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ٤٣ وَإِنَّهُۥ لَذِكۡرٞ لَّكَ وَلِقَوۡمِكَۖ
وَسَوۡفَ تُسۡـَٔلُونَ ٤٤ وَسۡـَٔلۡ مَنۡ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رُّسُلِنَآ
أَجَعَلۡنَا مِن دُونِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ءَالِهَةٗ يُعۡبَدُونَ ٤٥ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا
مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ
ٱلۡعَٰلَمِينَ ٤٦ فَلَمَّا جَآءَهُم بِـَٔايَٰتِنَآ إِذَا هُم مِّنۡهَا يَضۡحَكُونَ ٤٧

(34) Manneen isaaniitiif balbala goona. Suuta suutaan isaan qabuufi mokkoruuf siree irratti hirkatan isaaniif goona.

(35) Ziqeya/warqii isaaniif goona. Inni sun hundi qananii jiruu addunyaa malee hin taane waan ta'eef bu'aan isaa hin turuu xiqqoodha. Yaa Ergamaan! Qananii itti fufaa ta'e irraa waan aakhiraa keessatti ta'etu warra Rabbiin sodataniif irra caalaadha.

(36) Namani ilaalcha irraa garagalutti isa geessu Qur'aana ilaale shayxaanni jallina isaaf dabalu isatti godhamuun adabama.

(37) Hiriyoonni kun warra Qur'aana irraa garagale diin Rabbii irraa garagalchuuf irratti moosifamaniidha. Kanaafuu ajaja Rabbii jala hin butamanu, dhorgaa isaa irraayis hin fagaatanu. Gara dhugaattis qajeeloo of yaadu. Kanaafuu jallina isaanii irraa hin tawbatan.

(38) Inni yaadannoo Rabbii irraa garagale guyyaa Qiyaamaa yeroo nu bira dhufe hawwee ni jedha: yaa hiriyyaa odaa anaafi si jidduu fageenyi bahaafi dhiyaa jiraatee. Ati hiriyyaa ta'uun kee fokkateera.

(39) Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin kaafirootaan ni jedha: shirkiifi diliin waan lubbuu keessan miitanii jirtaniif har'a adaba keessatti waliin ta'uun keessan homaa isin hin fayyadu. Gabbaraamtoonni keessan adaba irraa homaa isin irraa hin baadhatan.

(40) Isaan kun dhugaa dhageeffatuu iraa duudaadha, isa arguu irras jaamoodha. Yaa Ergamichaa! Duudaa dhageessisuu yookiin jaamaa qajeelchuu yookiin nama karaa sirrii irraa jallina ifaa keessa jiru qajeelchuu ni dandeessaa?

(41) Isaan adabuu dura yoo si ajjeesuun siin deemnes addunyaafi aakhirattis isaan adabuun isaan irraa haaloo ba'oodha.

(42) Adaba irraa waan isaaniin sodaachifne garii yoo si argisiifnes nuti isaan irratti danada'oo waan taanef homaa keessatti nu injifatuu hin dandayan.

(43) Yaa Ergamichaa! Waan gara keetti wahyii godhme qabadhu, ittis hojjadhu. Ati karaa dhugaa kan wal makni isa keessa hin jirre irra jirta.

(44) Qur'aanni kun siifi ummata keetiifis caalmaya waan ta'ef isatti amanuu, qajeelfama isaa hordofuufi gara isaatti waamuu irraa gaafatamuuf jirtu.

(45) Yaa Ergamichaa! Ergamoota irraa warra siin dura ergine: Rabbii gaditti gooftoota gabbaraman gooneerraa? Jechuu gaafadhu.

(46) Dhugumatti Muusaa raajii keenyaan gara Fir'awniifi gurguddoo ummata isaatti erginaan isaaniin ni jedhe: ani Rabbii uumama hundaa irraa ergameera.

(47) Yeroo raajiiwwan keenya isaanitti dhufe qishnaafi baacoof ishee irraa kolfuu turan.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qur'aana irraa garagaluun hamaadha.
- Qur'aanni Ergamaafi ummata isaatiif caalmaya.
- Ergamonni hunduu shirkii mancaasuu irratti walii galaniiru.
- Dhugatti qishnaa godhuun amaloota kufriiti.

وَمَا نُرِيهِم مِّنْ ءَايَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا ۖ وَأَخَذْنَٰهُم
بِٱلْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَ ٱلسَّاحِرُ ٱدْعُ لَنَا
رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُمُ ٱلْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِى قَوْمِهِۦ
قَالَ يَٰقَوْمِ أَلَيْسَ لِى مُلْكُ مِصْرَ وَهَٰذِهِ ٱلْأَنْهَٰرُ تَجْرِى مِن
تَحْتِىٓ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا۠ خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا ٱلَّذِى هُوَ مَهِينٌ
وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَآ أُلْقِىَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّن ذَهَبٍ أَوْ جَآءَ
مَعَهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَٱسْتَخَفَّ قَوْمَهُۥ
فَأَطَاعُوهُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمًا فَٰسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّآ ءَاسَفُونَا
ٱنتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَٰهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَٰهُمْ
سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْءَاخِرِينَ ﴿٥٦﴾ ۞ وَلَمَّا ضُرِبَ ٱبْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا
إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوٓا۟ ءَأَٰلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ
هُوَ ۚ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًۢا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ هُوَ
إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَٰهُ مَثَلًا لِّبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٥٩﴾
وَلَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَا مِنكُم مَّلَٰٓئِكَةً فِى ٱلْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

ربع الحزب ٥٠

(48) Fir'awniifi gurguddoon ummata isaa irraa ta'e waan Musaan dhufeen sirrii ta'uu irraatti ragaa qajeelchu kan isa duraa irra guddaa itti finnee argisiifnu malee hin hafne. Kufrii irra turan irraa akka deebi'aniif addunyaa keessatti isaan qabne. Garuu bu'aa malee hafe.
(49) Yeroo adabni gariinn isaan tuqu: yaa saahirticha! Gooftaa kee adaba yoo isaan amanan irraan fuudha jedhee sitti hime niti yoo isa nurraa fuudhe ni amannaa nuuf kadhu jedhan
(50) Achumaan yeroo nuti adaba isaan irraa kaafnu waadaa seenan odoo hin guutin diigan.
(51) Fir'awn mootummaa isaatiin dhaadatee jedhe: yaa ummata koo! Mootummaan Misraa kun kiyyaa mitii? Galaanni Naayil kunis gamoo kiyya jala hin yaa'uu? Mootummaa koo ilaaltanii, guddina kiyya hin beektanuu?
(52) Muusaa biyyaa ariyamaa, laafaa dubbii hin bareechina irra anaatu caalaadha.
(53) Rabbiin isa erge ergamaa ta'uu isaa ibsuuf maaliif gumee ziqeyaa gara isaatti gad hin darbin. Yookiin malaykaan maaliif isaa waliin gariin isaanii garii hordofee hin dhufin?
(54) Fir'awn ummata isaa kakaafnaan isaanis ummata ajaja Rabbii irraa bahoo waan ta'aniif jallina isaa keessatti isa hordofan.
(55) Yeroo isaan kufrii irratti hafuun nu dallansiisan isaan irraa haaloo bahuuf hunda isaanii bishaaniin fixne.
(56) Fir'awniifi ummata duree nama dura deeman gonee kaafiroota ummata keetis faana isaanii buufne. Akka hojii fakaataa isaanii hojjatuun wanti isaan tuqe issnitti hin buune nama gorfamuuf gorsa isaan taasifne.
(57) Yeroo Iisaan kiristaanni gabbaru bal'ina jecha Rabii: "isiniifi wanti isin Rabbii gaditti gabbartan qoraan ibiddaati, isin ishee seenoodha" jedhu, keessa odoo Rabbiin akkuma taabota gabbaruu irraa dhorgetti isas gabbaruu irraa dhorgee jiruu ni galaa mushrikoonni yaadu, Rabbiin: Yaa Ergamichaa! Ummanni kee falmii keessatti sagalee ol kaasanii: gooftooleen keenya sadarkaa Iisaatti ta'uu jalanneerra jedhanii iyyan. Achumaan Rabbiin isaan irratti deebisuuf jedhe: "warri nu biraa gaariin dabartef isaan ishee irraa fageeffamoodha".
(58) Gabbaramoota keenyatu caala moo Iisaadha? Jedhan. Ibnu Zab'ariifi fakaatoon isas falmii jaalataniiti malee fakkeenya kana dhugatti ga'uu jaalatanii siif hin goone. Isaan ummata falmii irratti uumamaniidha.
(59) Iisaan bin Maryam gabricha gabroota keenya irraa ta'e kan nabiyyummaafi ergamaa godhatuun irratti tola oolle malee hin taane. Yeroo akka Aadam haadhaafi abbaan maletti uumnetti Iisaas abbaa malee uumnu Banii Israa'iiliif fakkeenya ittiin dandeettii Rabbii irrattin qajeelan goone.
(60) Yaa ilmaan Aadam! Odoo isin balleessuu feenee isin balleessinee bakka keessan malaykota dachii keessatti isin irraa bakka bu'an kan odoo Rabbitti homaa hin qqixxeessine Rabbiin gabbaran goona.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Waadaa diiguun amaloota kaafirootaa irraayi.
- Faasiqni sammuun isaa salphaa waan ta'ef namni isa gawwomsuu barbaade numa gawwomsa.
- Dallansuun Rabbii hoongoo fida.
- Warri jallinaa akka fedhii isaaniitiin qajeelfama ragaa Qur'aanaa gara jijjiiruutti deemu.

وَإِنَّهُۥ لَعِلۡمٞ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمۡتَرُنَّ بِهَا وَٱتَّبِعُونِۚ هَٰذَا صِرَٰطٞ
مُّسۡتَقِيمٞ ٦١ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ
٦٢ وَلَمَّا جَآءَ عِيسَىٰ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ قَالَ قَدۡ جِئۡتُكُم بِٱلۡحِكۡمَةِ
وَلِأُبَيِّنَ لَكُم بَعۡضَ ٱلَّذِي تَخۡتَلِفُونَ فِيهِۖ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ
٦٣ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمۡ فَٱعۡبُدُوهُۚ هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ
٦٤ فَٱخۡتَلَفَ ٱلۡأَحۡزَابُ مِنۢ بَيۡنِهِمۡۖ فَوَيۡلٞ لِّلَّذِينَ ظَلَمُواْ
مِنۡ عَذَابِ يَوۡمٍ أَلِيمٍ ٦٥ هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن
تَأۡتِيَهُم بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ٦٦ ٱلۡأَخِلَّآءُ يَوۡمَئِذِۭ
بَعۡضُهُمۡ لِبَعۡضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلۡمُتَّقِينَ ٦٧ يَٰعِبَادِ لَا خَوۡفٌ
عَلَيۡكُمُ ٱلۡيَوۡمَ وَلَآ أَنتُمۡ تَحۡزَنُونَ ٦٨ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِـَٔايَٰتِنَا
وَكَانُواْ مُسۡلِمِينَ ٦٩ ٱدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ أَنتُمۡ وَأَزۡوَٰجُكُمۡ
تُحۡبَرُونَ ٧٠ يُطَافُ عَلَيۡهِم بِصِحَافٖ مِّن ذَهَبٖ وَأَكۡوَابٖۖ
وَفِيهَا مَا تَشۡتَهِيهِ ٱلۡأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلۡأَعۡيُنُۖ وَأَنتُمۡ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ٧١ وَتِلۡكَ ٱلۡجَنَّةُ ٱلَّتِيٓ أُورِثۡتُمُوهَا بِمَا كُنتُمۡ
تَعۡمَلُونَ ٧٢ لَكُمۡ فِيهَا فَٰكِهَةٞ كَثِيرَةٞ مِّنۡهَا تَأۡكُلُونَ ٧٣

(61) Iisaan hogga xumuraa yeroo bu'e mallattoo mallattoolee Qiyaamaa gurguddoo irraa waan ta'eef Qiyaamaan argamuuf taa'uu hin shakkinaa. Waaniin Rabbiin biraa isinitti fide keessatti ana hordofaa. Inniin isinittiin dhufe kun karaa qajeelaa dabni isa keessa hin jirreedha.

(62) Sheyxaanni jallisuufi kakaasuu isaatiin karaa sirrii irraa isin hin deebisin. Dhugumatti inni isiniif diina diinummaan isaa ifaati.

(63) Yeroo Iisaan ragaa ergamaa ta'uu isaa irratti qajeelchuun ummata isaatti dhufe isaaniin ni jedhe: Rabbiin biraa beekumsaaniin isinitti dhufe. Waa'ee amantii keessanii irraa waan keessatti wal dhabdan garii isiniif ibsuufiin dhufe. Rabbiin sodaadhaa, waaniin isin ajajeefi irraa isin dhorge keessattis ana hordofaa.

(64) Rabbiin Gooftaa kiyyaafi keessani; Gooftaan isa malee nuuf hin jiru waan ta'ef ibaadaa isuma qofaaf qulqulleessaa. Isa tokkomsuu kanatu karaa diriiraa daba hin qabneedha.

(65) Achumaan gareen kiristaanaa waa'ee Iisaa keessatti wal dhaban. Isaan irraa namoota: inni gabbaramaadha jedhutu jira. Isaan irraa kan ilma Rabbiiti jedhus jira. Isaan irraa kan isaafi haati isaa gabbaramoota lama jedhanis jiru. Isaan irraa warra Iisaa rabbummaan yookiin ilma Rbbii ta'uun yookiin sadaffaa rabboota sadiiti jechuun ibsaniif badiin adaba laalessaa guyyaa Qiyaamaa kan isaan eeggatu isaaniif tahaadha.

(66) Gamtaan waa'ee Iisaa keessatti wal dhaban kun Qiyaamaan odoo dhufuu ishee quba hin qabne tasa isaanitti dhufuu malee ni eeganii?! Yoo isaanii kufrii irra jiru itti dhufte deebiin isaanii adaba laalessaadha.

(67) Warri kufriifi jallina irratti wal jaallata guyyaa Qiyaamaa gariin isaanii gariif diina ta'u. Garuu warri Rabbiin sodaatan jaalalli isaanii itti fufaa, hin dhaabbatu.

(68) Rabbiin isaaniin ni jedha: yaa gabroottan kiyya! Waan fuula dura dhufuuf sodaan isin irra hin jiru. Qooda addunyaa irraa waan isin darbeefis hin yaaddoftan.

(69) Warri Qur'aana Ergamaa isaaniitti buufametti amanuun Qur'aana jala butamoo ta'an; ajajoota isaatti hojjatanii dhorgaa isaa irras ni dhorgamu.

(70) Isiniifi warri iimaana keessatti isin fakkaatus jannata seenaa, qananii itti fufaa, hin dhumneefi hin dhaabbannetti gammaddu.

(71) Kaadimoonni isaanii qodaa/welkaa ziqeyaafi kubbaayyaa fannoo hin qabneen isaan irra naanna'u. Jannata keessatti wanta lubbuun isaanii jaallattee ijji arguu isaatti gammaddutu isaaniif jira. Isin achi keessa tattaa'oodha, gonkuma irraa hin baafamtan.

(72) Jannanni isiniif ibsamte tun isheedha Rabbiin tola isaatiin hojii keessaniif isin dhaalchiseedha.

(73) Ishee keessatti fuduraalee baay'ee hin dhabamneetu isiniif jira; ishee irraa nyaattu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Iisaan bu'uun mallattoo Qiyaamaa gurguddoo irraayi.
- Jaalalti faasiqootaa guyyaa Qiyaamaa ni citti, tan warra Rabbiin sodaatuu immoo itti fufti.
- Rabbiin Mu'uminoota waan addunyaa irrattii of booda dhiisaniifi waan aakhiratti fuula dura itti deemaniinis gammachiisee tasgabbeessa.

إِنَّ ٱلۡمُجۡرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ٧٤ لَا يُفَتَّرُ عَنۡهُمۡ وَهُمۡ
فِيهِ مُبۡلِسُونَ ٧٥ وَمَا ظَلَمۡنَٰهُمۡ وَلَٰكِن كَانُواْ هُمُ ٱلظَّٰلِمِينَ ٧٦
وَنَادَوۡاْ يَٰمَٰلِكُ لِيَقۡضِ عَلَيۡنَا رَبُّكَۖ قَالَ إِنَّكُم مَّٰكِثُونَ ٧٧ لَقَدۡ
جِئۡنَٰكُم بِٱلۡحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَكُمۡ لِلۡحَقِّ كَٰرِهُونَ ٧٨ أَمۡ أَبۡرَمُوٓاْ أَمۡرٗا
فَإِنَّا مُبۡرِمُونَ ٧٩ أَمۡ يَحۡسَبُونَ أَنَّا لَا نَسۡمَعُ سِرَّهُمۡ وَنَجۡوَىٰهُمۚ بَلَىٰ
وَرُسُلُنَا لَدَيۡهِمۡ يَكۡتُبُونَ ٨٠ قُلۡ إِن كَانَ لِلرَّحۡمَٰنِ وَلَدٞ فَأَنَا۠ أَوَّلُ
ٱلۡعَٰبِدِينَ ٨١ سُبۡحَٰنَ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ رَبِّ ٱلۡعَرۡشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ٨٢ فَذَرۡهُمۡ يَخُوضُواْ وَيَلۡعَبُواْ حَتَّىٰ يُلَٰقُواْ يَوۡمَهُمُ
ٱلَّذِي يُوعَدُونَ ٨٣ وَهُوَ ٱلَّذِي فِي ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٞ وَفِي ٱلۡأَرۡضِ
إِلَٰهٞۚ وَهُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡعَلِيمُ ٨٤ وَتَبَارَكَ ٱلَّذِي لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا وَعِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلسَّاعَةِ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ
٨٥ وَلَا يَمۡلِكُ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِ ٱلشَّفَٰعَةَ إِلَّا
مَن شَهِدَ بِٱلۡحَقِّ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ٨٦ وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَهُمۡ
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۖ فَأَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ٨٧ وَقِيلِهِۦ يَٰرَبِّ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ قَوۡمٞ
لَّا يُؤۡمِنُونَ ٨٨ فَٱصۡفَحۡ عَنۡهُمۡ وَقُلۡ سَلَٰمٞۚ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ٨٩

Rabbiin yeroo mindaa warra isa sodaatee dubbate, mindaa faallaa isaanii badii hojjattootas akkana jechuun dubbate:

74 Warri kufriifi diliin badii raawwatan guyyaa Qiyaamaa adaba Jahannam keessa hoggayyuu jiraatoodha.

75 Adabni isaan irraa hin salphifamu, isaan ishee keessatti rahmata Rabbii iraa garaa kutatoodha.

76 Yeroo ibidda isaan seensifne nuti isaan hin miine. Garuu isaanumatu kufriin lubbuu isaanii miidhoo ta'e.

77 Maalik waardiyyaa ibiddaatti: adaba irraa hara galfannaa Rabbiin kee nu haa ajjeesu jedhanii lallabnaan Maalik akkana jechuun deebiseef: isin adaba keessa yeroo hunda odoo hin duune, adabnis isin irraa odoo hin dhaabbanne tattaa'oodha.

78 Addunyaa keessatti dhugaa mamiin isa keessa hin jirreen isinitti dhufneerra. Garuu irra guddaan keessan haqa jibboodha.

79 Yoo Ergamatti isaan toftaa yaadanis nutis toftaa kan isaanii caalu qophessinaaf.

80 Iccitii isaan of keessatti dhoksan yookiin maqoo isaan dhoksatti haasawan kana hin dhageenyu yaadanii? Lakkii nuti hunda isaa ni dhageenya. Maleykonnis isaan biraa waan isaan hojjatan hunda barreessu.

81 Yaa Ergamichaa! Warra dubara Rabiitti hirkisuu kanaan jedhi: akka yaadatti yoo Rabbif ilmoon jiraateeyyuu-inninuu hin qabuu-ani jalqaba warra ilmoo san gabbaruuti.

82 Gooftaan samii, dacheefi Arshii uume, shariika, niitiifi ilmoo isatti hirkisuun waan mushrikoonni isaan jedhan irraa qulqullaa'eera.

83 Yaa Ergamichaa! Dhara itti jiran keessa haa galanii haa taphatanii hanga guyyaa isaanii kan waadaa godhaman guyyaa Qiyaamaa qunnamanitti itti dhiisi.

84 Rabbiin isa samii keessatti haqaan gabbaramu, dachittis kan dhugaan gabbaramu isuma. Inni ogeessa, akkaataa gabrootas beekaadha. Ishee irraa homaa isa hin dhokatu.

85 Tolli Rabbiifi barakaan isas dabalame. Isa mootummaan samii, dacheefi wanta jidduu isaan lamaanii isaafi. beekumsi yeroo Qiyaamaan taatuu isa qofa bira jira. Aakhiratti qormaataafi mindaaf gara isaa qofatti deebifamtu.

86 Warri mushrikoonni Rabbii gaditti gabbaran nama dhugaan gabbaramaan Rabbiin malee jiraatuu dhabuu ragaa bahe malee Rabbiin bira manguddummaa dhaquu hin danda'an. Waan inni ragaa ba'e isumaatu beeka; akka Iisaa, Uzeyriifi maleykota faa.

87 Eenyutu isaan uumee? Yoo gaafatte: Rabuma jedhu waan ta'ef erga ragaa kanaatii akkamitti ibaadaa isaa irra garagalfaman?

88 Himannaa Ergamaan ummata isaa ana sobsiisan jedhee himate, bekkomsi isaa Rabbuma bira jira. Ammas himatuu keessatti: yaa Rabbi! Isaan kun ummata waan ati ittiin ana ergite hin dhugoomsineedha jechus beekun isuma bira jira.

89 Isaan irraa garagali. Hamtuu isaanii waan deebiftuun jedhiin. wanti kun Makka keessatti- adaba isa qunnaman fuul dura beekuuf jiru.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Dhugaa jibbuun baay'ee hamaadha.
- Odoma tureeyyuu toftaan hamaan kaafiraa isaanumatti deebi'a.
- Gabrichi akkuma Rabbiin beekaa deemuun Rabbitti amanatee sharii'aa isaatiif harka kennuun argama.
- Yeroo Qiyaamaan taatu beekuu Rabbiitu kophaan bahe.

BOQONNAA ADDUKHAAN

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii: adaba eeggamaa jiru warra adaba addunyaafi aakhiraa sobsiise keessaan dinniinuudha.

Ibsa Suurattii:

(1) (Haa; Miim) Fakkii ishee irratti jalqaba Suuraa Al-Baqaraa keessatti haasofni darbeera.

(2) Qur'aana karaa dhugaatti qajeeluu ibsuun Rabbiin kakate,

(3) Nuti Qur'aana halkan kabajamtuu taate keessa buufne. Isheen halkan toltuu hedduu of keessaa qabdu. Nuti Qur'aana kanaan dinniinoo taanerra.

(4) Halkan sana keessa wanti murteefamaa ta'e kan sooratan, umriifi wanta Rabbiin waggaa san keessa fiduun wal qabatu hundi adda baafama.

(5) Amrii nu biraa murteefame hunda adda baafna; nuti ergamoota ergatoo taaneerra.

(6) Yaa Ergamichaa! Rahmata Gooftaa kee biraa ta'een warra itti ergamanitti Ergamoota ergina. Inni jechoota gabroota isaa dhaga'aa, hojiifi niyyaa isaanis beekaadha. Waan san iraa homaa isa hin dhokatu.

(7) Gooftaa samii, dacheefi waan jiduu isaan lamaaniiti. Yoo kana dhugaan amantan ergamaa kiyyas itti amanaa.

(8) Dhugaan gabbaramaan isa malee hin jiru. Ni jiraachisa, ni ajjeesa. Jiraachisaafi ajjesaanis isa malee hin jiru. Inni Gooftaa keessaniifi kan abboota keessan dur darbaniiti.

(9) Mushrikoonni kun waan kana amanoo miti; isa irraa shakkii keessa dhara keessa jiraniin isa irraa dhama'oodha.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ١ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ٢ إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةٖ مُّبَٰرَكَةٍۚ
إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ٣ فِيهَا يُفۡرَقُ كُلُّ أَمۡرٍ حَكِيمٍ ٤ أَمۡرٗا
مِّنۡ عِندِنَآۚ إِنَّا كُنَّا مُرۡسِلِينَ ٥ رَحۡمَةٗ مِّن رَّبِّكَۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ٦ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَآۖ
إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ٧ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ رَبُّكُمۡ
وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ ٱلۡأَوَّلِينَ ٨ بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ يَلۡعَبُونَ ٩
فَٱرۡتَقِبۡ يَوۡمَ تَأۡتِي ٱلسَّمَآءُ بِدُخَانٖ مُّبِينٖ ١٠ يَغۡشَى ٱلنَّاسَۖ
هَٰذَا عَذَابٌ أَلِيمٞ ١١ رَّبَّنَا ٱكۡشِفۡ عَنَّا ٱلۡعَذَابَ إِنَّا مُؤۡمِنُونَ
١٢ أَنَّىٰ لَهُمُ ٱلذِّكۡرَىٰ وَقَدۡ جَآءَهُمۡ رَسُولٞ مُّبِينٞ ١٣ ثُمَّ
تَوَلَّوۡاْ عَنۡهُ وَقَالُواْ مُعَلَّمٞ مَّجۡنُونٌ ١٤ إِنَّا كَاشِفُواْ ٱلۡعَذَابِ قَلِيلًاۚ
إِنَّكُمۡ عَآئِدُونَ ١٥ يَوۡمَ نَبۡطِشُ ٱلۡبَطۡشَةَ ٱلۡكُبۡرَىٰٓ إِنَّا مُنتَقِمُونَ
١٦ ۞ وَلَقَدۡ فَتَنَّا قَبۡلَهُمۡ قَوۡمَ فِرۡعَوۡنَ وَجَآءَهُمۡ رَسُولٞ كَرِيمٌ (نصف الحزب ٥٠)
١٧ أَنۡ أَدُّوٓاْ إِلَيَّ عِبَادَ ٱللَّهِۖ إِنِّي لَكُمۡ رَسُولٌ أَمِينٞ ١٨

(10) Yaa Ergamichaa! Adaba ummata keetti dhufu kan guyyaa samiin aara ifa ba'aa ta'e kan isaan cimina laalaa beelaa irraa arganiin dhufutti dhiyoo ta'e eegi.

(11) Gosa kee wal gaya, isaaniin ni jedhama: adabni isin qabe kun adaba laalessaadha.

(12) Akkana jedhanii kadhatuun Rabbitti deebi'u: yaa Gooftaa keenya! Yoo nurraa deebifte siifi ergamaa keettis ni amanna, adaba nutti ergite kana nurraa deebisi.

(13) Akkamitti gorfamuuniifi gara Rabbii isaanii deebi'uun isaanif ta'a? Odoo ergamaan ergamuun isaa ifa ta'e dhufee dhugummaa isaa beeknaan,

(14) Isa dhugoomsuu irraa garagalanii isaan jedhan: inni barataadha, nama birootu isa barsiisa malee ergamaa miti. Ammas maraataa isaan jedhan.

(15) Nuti adaba yeroo xiqqoof yoo isin irraa deebifne isin kufriifi sobsiisuu keessan ittuma deebi'oodha.

(16) Yaa Ergamichaa! Kaafirtoota gosa keetii qabinsa guddaa guyyaa Badrii yeroo isaan qabnu itti eegi; waan Rabbitti kafaranii Ergamas sobsiisaniif nuti isaan irraa haaloo bahatoodha.

(17) Isaan dura ummata Fir'awn ni mokkorre. Ergamaan kabajamaan gara tawhiidaafi ibaadaatti waamu Muusaan isaanitti ni dhufe.

(18) Muusaan Fir'awnaafi ummat isaatiin ni jedhe: Banuu Israa'iil naaf gad lakkisaa. Isaan gabroota Rabbiiti malee isin gabra godhatuu mirga hin qabdan. Ani Rabbiin iraa isiniif ergamaadha. Waaniin isinitti geessuu ajajme irrattis amanmaadha. Waan tokko itti hin ida'u irras hin hir'isu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qur'aanni halkan kabajamaa keessa buufamuun guddina sadarkaa isaa irratti qajeelcha
- Ergamoota erguufi Qur'aanni bu'uun rahmata Rabbiin gabrootaaf godhu argisiisa.
- Ergamuun nabiyyootaa cunqurfamoota hacuuccaa of tuultotaa jalaa bilisoomsuudhaafi.

وَأَن لَّا تَعْلُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ ۖ إِنِّىٓ ءَاتِيكُم بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ١٩ وَإِنِّى عُذْتُ
بِرَبِّى وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ٢٠ وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا۟ لِى فَٱعْتَزِلُونِ ٢١
فَدَعَا رَبَّهُۥٓ أَنَّ هَٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ٢٢ فَأَسْرِ بِعِبَادِى لَيْلًا إِنَّكُم
مُّتَّبَعُونَ ٢٣ وَٱتْرُكِ ٱلْبَحْرَ رَهْوًا ۖ إِنَّهُمْ جُندٌ مُّغْرَقُونَ ٢٤ كَمْ
تَرَكُوا۟ مِن جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ٢٥ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ٢٦ وَنَعْمَةٍ
كَانُوا۟ فِيهَا فَٰكِهِينَ ٢٧ كَذَٰلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَٰهَا قَوْمًا ءَاخَرِينَ ٢٨ فَمَا
بَكَتْ عَلَيْهِمُ ٱلسَّمَآءُ وَٱلْأَرْضُ وَمَا كَانُوا۟ مُنظَرِينَ ٢٩ وَلَقَدْ
نَجَّيْنَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مِنَ ٱلْعَذَابِ ٱلْمُهِينِ ٣٠ مِن فِرْعَوْنَ ۚ إِنَّهُۥ
كَانَ عَالِيًا مِّنَ ٱلْمُسْرِفِينَ ٣١ وَلَقَدِ ٱخْتَرْنَٰهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى
ٱلْعَٰلَمِينَ ٣٢ وَءَاتَيْنَٰهُم مِّنَ ٱلْءَايَٰتِ مَا فِيهِ بَلَٰٓؤٌا۟ مُّبِينٌ ٣٣
إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَيَقُولُونَ ٣٤ إِنْ هِىَ إِلَّا مَوْتَتُنَا ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ
بِمُنشَرِينَ ٣٥ فَأْتُوا۟ بِـَٔابَآئِنَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ٣٦ أَهُمْ
خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ أَهْلَكْنَٰهُمْ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا۟
مُجْرِمِينَ ٣٧ وَمَا خَلَقْنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَٰعِبِينَ
٣٨ مَا خَلَقْنَٰهُمَآ إِلَّا بِٱلْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٣٩

(19) Ibaadaa isaa dhiiftanii gabroota isaa irratti olaantummaa barbaaduun Rabbirratti akka hin boonne. Ani ragaa ifa ta'een isinitti dhufeera.
(20) Ani Gooftaa kiyyaafi keessaniinin dhagaan tumtanii ana ajjeesuu irraa tikfameera.
(21) Waaniin dhufeen yoo dhugoomsuu baattan odoo hamtuun natti hin dhiyaanne ana irraa fagaadhaa.
(22) Achumaan Muusaan: ummanni Fir'oownfi kaabinoonni isa kun ummata badii raawwattoota waan ta'aniif adabbii itti jarjarsuu haqa godhatu jechuun Gooftaa isaa kadhate.
(23) Rabbiin Muusaa ummata isaa halkan fuudhee deemutti ajaje. Fir'awnfi ummanni isaa isin hordofuuf jiru jechuu itti hime.
(24) Yeroo isaafi ilmaan Israa'iil galaana cehan akkuma duraaniitti isaa taa'u dhiisutti Rabbiin Muusaa ajaje. Dhugumatti Fir'awnaafi waraanni isaa galaana keessatti nyaatamuun dhumoodha.
(25) Fir'awnfi ummanni isaa ashaakiltiifi burqaa bishaani irraa baay'ee of duubatti dhiisaniiru.
(26) Ammas oyruufi iddoo teessumaa bareedduu baay'ee of boodatti hambisaniiru.
(27) Ammas jireenya ishee keessatti qananiifamoo ta'an hedduu of boodatti dhiisan.
(28) Akkanatti wanti isinii ibsame kun isaanitti argame. Oyruu, burqituu bishaanii, midhaaniifi iddoo teessuma isaanii ummata biroo Banuu Israa'iil dhaalchifne.
(29) Fir'awnaafi ummata isaa yeroo isaan bishaaniin nyaataman samiifi dacheen isaan irratti hin boonye. Akka toowbaniif yeroos kennamoo hin turre.
(30) Dhugumatti ilmaan Israa'iil adabbii salphisaa ta'e kan yeroo Fir'awnfi ummanni isaa ilmaan dhiiraa fixanii kan dubaraa dhiisan irraa isaan baraarreerra.
(31) Adabbii Fir'awn jalaa isaan ni baraarre. Inni warra ajaja rabbiifi diin isaa tare irraa of tuulaa ture.
(32) Dhugumatti beekumsa keenyaan Nabiyyoota isaanii baay'isuun aalama yeroo isaanii irra ilmaan Israa'iil caalchifneerra.
(33) Mallattoolee Muusaa ittiin deeggarre irraa wanta tola oolinsi mul'ataa ta'e kan akka nadhii dammaafi foonii isaaniif kennineerra.
(34) Mushrikoonni sobsiisan kun kaafamuu mormanii ni jedhu:
(35) Isheen du'a keenya kan duraa malee jiruun booda hin jiru, erga du'a kanaatii nuti kaafamoo miti.
(36) Yaa Mohaammad(s a w)! Atiifi hordoftoonni kee yoo wanta Rabbirraa himattan keessatti dhugaa dubbatoo taatan abboota keenya kan du'an jiraatoo haala tahaniin nuttii fidaa?
(37) Yaa Ergamicha! Mushrikoonni si sobsiisan kun jabinaafi rorroo dhorgachuu keesatti isaantu caala moo ummata Tubba'ifi warra isaaniin dura turan kan akka Aadiifi Samuudiitu caala? Isaan badi raawwattoota taanaan hunda isaanii balleessineerra.
(38) Samii, dacheefi waan jidduu isaan lameenis uumaa isaaniitin taphatuuf hin uumne.
(39) Samiifi dachii ogummaa cimaaf malee hin uumne. Garuu irra guddaan mushrikootaa sana hin beekan.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mu'uuminni akka Rabbiin tooftaa diina isaa irraa tiksu gara isaa hirkatuun dirqama.
- Kaafiroota bakka waamicha oowwaatuu didaniifi warra waamicha godhuun lolanitti itti kadhachuun karaa godhamaadha.
- Addunyaan du'a kaafiraatiif waan inni Rabbiin biratti salphaa ta'eef hin gadditu.
- Samiifi dachii uumuun iccitii cimaa warri amantii dabsan hin beekneefi.

إِنَّ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ مِيقَٰتُهُمْ أَجْمَعِينَ ٤٠ يَوْمَ لَا يُغْنِى مَوْلًى
عَن مَّوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ٤١ إِلَّا مَن رَّحِمَ ٱللَّهُ
إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ٤٢ إِنَّ شَجَرَتَ ٱلزَّقُّومِ ٤٣ طَعَامُ
ٱلْأَثِيمِ ٤٤ كَٱلْمُهْلِ يَغْلِى فِى ٱلْبُطُونِ ٤٥ كَغَلْىِ
ٱلْحَمِيمِ ٤٦ خُذُوهُ فَٱعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ٤٧ ثُمَّ
صُبُّوا۟ فَوْقَ رَأْسِهِۦ مِنْ عَذَابِ ٱلْحَمِيمِ ٤٨ ذُقْ إِنَّكَ
أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْكَرِيمُ ٤٩ إِنَّ هَٰذَا مَا كُنتُم بِهِۦ تَمْتَرُونَ
٥٠ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى مَقَامٍ أَمِينٍ ٥١ فِى جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ
٥٢ يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَٰبِلِينَ ٥٣
كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ٥٤ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ
فَٰكِهَةٍ ءَامِنِينَ ٥٥ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا ٱلْمَوْتَ إِلَّا
ٱلْمَوْتَةَ ٱلْأُولَىٰ وَوَقَىٰهُمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ٥٦ فَضْلًا مِّن
رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ٥٧ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَٰهُ بِلِسَانِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ٥٨ فَٱرْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ٥٩

سُورَةُ الجَاثِيَةِ

آياتها ٣٧ — ترتيبها ٤٥

40 Dhugumatti Guyyaan Qiyaamaa kan Rabbiin jidduu gabrootaa murteessuuf godhe uumama hunda isa keessatti Rabbiin walitti qabuuf beellameera.

41 Guyyaa firri fira isaa, hiriyaanis hiriyaa isaa hin fayyanneedha. Ammas kan isaan adabbii Rabbii jalaa nagaya hin baaneedha. Guyyaa san mootummaan kan Rabbii qofa waan ta'eef namni tokkolleen isa himachuu hin danda'u.

42 Garuu namoota irraa nama Rabbiin rahmata godheef hojii gaarii dabarfateen ni fayyadama. Dhugumatti Rabbiin injifataa, ogeessa. Rabbiin yeroo Qiyaamaa dubbate ishee keessatti aka mindaatiin namoonni adda qoqqoodamuus akkana jechuun dubbate:

43 Dhugumatti mukni Zaqquum kan Rabbiin walakkaa Jahiim keessatti magarse,

44 Nyaata nama yakka guddaa qabuuti. Inni kaafira midhaan ishee fokkotaa irraa nyaatuudhu.

45 Firiin kun akka zeeta gurraachaati. Cimina hoo'a isaa irraa garaa isaanii keessatti ni danfa.

46 Akka bishaan hoo'uu keessatti daangaa ga'e danfutti.

47 Waardiyaa ibiddaatiin ni jadhama: isa qabaa humnaafi ciminaan garra wirtuu Jahiimitti shoorroksaa.

48 Ergasii mataa isa adabamuu kana gubbaa bishaan ho'aa itti buusaa; adabni isaan adda hin bahu.

49 Lolaaf isaan ni jedhama: adaba laalessaa kana dhandhami; ati isa jabaa, ummata kee keessatti hin tuqamne.

50 Dhugumatti adabbiin kun isa Guyyaa Qiyaamaa argamuu isaa shakkitaniidha. Isa arginaan shakkiin isin irraa deemeera.

51 Dhugumatti warri Rabbii isaanii sodaatan bakka qubsumaa kan wanta jibbamaa isaan mudatu hunda irraa nagaya tahan keessa jiraatu.

52 Ashaakiltiifi burqituu yaatuu taate keesssa.

53 Jannata keessatti hariira qaqallaafi furdaa uffatuun odoo tokkoon isaanii qolee isa biraa hin ilaalle gariin isaanii fuula gariitti gara galuun jiraatu.

54 Akkuma isa dubbatameen kabajnetti Jannata keessatti dubartoota babbareedoo ija babaldhatan isaan fuusifna.

55 Kaadimoota isaanii akka fuduraalee fedhaniin isaanii dhufaniif odoo irraa dhaabbatoofi rakkina ishee irraa of amanoo ta'anii Jannata keessatti waammatu.

56 Hoggayyuu achi keessa jiraatu. Du'a jalqaba jiruu addunyaa keessatti dhandhaman malee du'a hin dhandhaman. Rabbiin isaanii adabbii ibiddaa irraa isaan tikseera.

57 Tola ooluu Rabbiin isaanitti hojjateef kana argatu. Jannata isaan galchuufi ibidda irraas isaan tiksuu dubbatame sun milkii guddaa milkiin tokkoleen isattin hin dhiyaanneedha.

58 Quraana kana wanti afaan kee Arabiffaan laaffifneef Yaa Ergamichaa! Akka isaan ittiin gorfamaniifi.

59 Tumsa keetiifi halaaka isaanii eegi. Isaan immoo halaaka kee eegaaru.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Kaafira adabbiin qaamaafi kan lubbuu itti walitti qabama.
- Milkiin guddaan ibidda duraa nagaya tahanii Jannata galuudha.
- Rabbiin jecha Qur'aanaafi hiika isaas gabroota isaaf laaffiseera.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ١ تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ٢ إِنَّ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ لَأٓيَٰتٖ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ٣ وَفِي خَلۡقِكُمۡ وَمَا يَبُثُّ مِن دَآبَّةٍ ءَايَٰتٞ
لِّقَوۡمٖ يُوقِنُونَ ٤ وَٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ
مِن رِّزۡقٖ فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَا وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ
يَعۡقِلُونَ ٥ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتۡلُوهَا عَلَيۡكَ بِٱلۡحَقِّۖ فَبِأَيِّ حَدِيثِۭ بَعۡدَ
ٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ يُؤۡمِنُونَ ٦ وَيۡلٞ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٖ ٧ يَسۡمَعُ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسۡتَكۡبِرٗا كَأَن لَّمۡ يَسۡمَعۡهَاۖ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٖ
٨ وَإِذَا عَلِمَ مِنۡ ءَايَٰتِنَا شَيۡـًٔا ٱتَّخَذَهَا هُزُوًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٞ
مُّهِينٞ ٩ مِّن وَرَآئِهِمۡ جَهَنَّمُۖ وَلَا يُغۡنِي عَنۡهُم مَّا كَسَبُواْ شَيۡـٔٗا
وَلَا مَا ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡلِيَآءَۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٌ ١٠ هَٰذَا
هُدٗىۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمۡ لَهُمۡ عَذَابٞ مِّن رِّجۡزٍ أَلِيمٌ ١١
۞ ٱللَّهُ ٱلَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ ٱلۡبَحۡرَ لِتَجۡرِيَ ٱلۡفُلۡكُ فِيهِ بِأَمۡرِهِۦ وَلِتَبۡتَغُواْ ثلاثة أرباع الحزب ٥٠
مِن فَضۡلِهِۦ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ١٢ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي
ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا مِّنۡهُۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ١٣

BOQOONNAA AL-JAASIYAH

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

warra fedhii hordofu kan haqa irraa boonu keeyyattoota irra fiduufi aakhiraa yaadachiisuun waliin jiraatuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Haa; Miim) Fakkii ishee irratti jalqaba Suuraa Al-baqaraa keessatti haasofni dabreera.

(2) Bu'insi Qur'aanaa Rabbii injifataa, ogeeysa irraayi.

(3) Samiifi dachii keesssatti dandeettiin Rabbiifi tokkummaa isaa irratti mu'uuminootaaf mallattootu jira. sababni isaas isaantu warra mallattoodhaan gorfamaniidha.

(4) Yaa namootaa! Bishaan hormaataa irraa, ergasii foon alanfatame fakkaatu irraa, ergasii dhiiga kantaraa irraa isin uumuu keessattiifi lubbu qabeeyyii dachii gubbaa deemtu irraa wanta Rabbiin isa facaasu keessatti warreen Rabbiin isa waa uumu ta'uu dhugoomsaniif mallattoo tokkummaa isaa irratti qajeelchantu jira.

(5) Halkaniifi guyyaa walduukaa oofuu keessatti, rooba irraa wanta Rabbiin samii irraa buusuun dachii erga duutuu marga hin qabne taate achii ittiin jiraachise keessatti, qilleensa yeroo takka kallattii tokkoon, yeroo kaan kallattii biraatiin bu'aa keessaniif fiduun garagaggalchuu keessatti warra beekaniif qajeelfamaatu jira. Isheedhaan tokkichummaafi kaasuu dandayuu Rabbii irrattti akkasumas waa hunda irratti danda'uu isaa ittiin qajeelu.

(6) Yaa Ergamichaa! Keeyyattootaafi ragaalee kana dhugaan sirratti qaraana. Haasawa Rabbii kan gabricha isaa irratti buufameefi ragaalee isaatti yoo hin amanin erga isaatii haasawa kamiifi ragaalee kam dhugoomsu?

(7) Nama kijibaa dilii heddummaatu hundaaf adabbiin Rabbirraa ta'eefi halaakni tahaadha.

(8) Kaafirtichi kun keeyyattoota Rabbii kan Qur'aana keessaa isa irratti qara'mu ni dhagaya. Ergasii kufriifi yakka irra ture san irratti akka waan ishee irratti qara'amtu hin dhagayin fakkaatee dhugaa hordofuu irraa of keessatti boonuun itti fufa waan ta'eef yaa Ergamaa waan aakhiratti isa sodaachisu adaba laaleessaa achitti isaaf taa'u isatti himi.

(9) Qur'aana irraa wanti tokko yoo isatti gahe baacoo isattiin qishnu isa taasifata. Warra Qur'aanatti amala baacuutiin ibsaman Guyyaa Qiyaamaa adabbii salphisaatu isaaniif jira.

(10) Fuulduree isaanii aakhiratti ibidda Jahannamtu isaan eegaara. Qabeenyi hojjatan Rabbirraa homaa isaan irraa hin deebisu. Taabota irraa wanti Rabbii gaditti gabbaruun godhatanis homaa isaan irraa hin deebistu. Guyyaa Qiyaamaa adabbii guddaatu isaaniif jira.

(11) Kitaabichi ergamaa keenya Muhaammad(saw)irratti buufne kun karaa dhugaatti qajeelchaadha. Isaan keeyyattoota Rabbii kan Ergamaa isaa irratti buufamtetti kafaran adabbii hamaa laaleessaa ta'eetu isaaniif jira.

(12) Yaa namootaa! Rabbiin isa doonii akka ajaja isaatiin gabra keessa deemtuufi akaakuulee dalagaa hayyamamtuu irraa akka barbaaddattaniif kan isinii laaffise isuma qofa. Godhii Rabbiin isiniif tola oole galatoomfatuun dirqama.

(13) Ammas wanta samii keessaa biiftuu, ji'aafi urjiilee isiniif laaffise. Wantoota dachii keessaa laggeen, mukkeen, gaaraafi wantoota biraatis isiniif laaffise. Dhugumatti warra keeyyattoota isaa keessa xiinxalanii ittiin gorfamaniif isiniif laaffisuu sana keessa dandeettiifi tokkichummaa Rabbii irratti qajeelfamaatu jira.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Sobni, dilii itti fufuun, boonniifi keeyyattoota Rabbitti qishnuun amaloota warra jallinaati. Dhugumatti Rabbiin warra amaloota san qaban dinniineera.
- Tolli Rabbiin gabroota isaa irratti oole baay'eedha. Ishee irraa waan addunyaa keessaa isaaniif laaffisuun waan tokko.
- Qananiin gabroota irraa Rabbii ishee isaaniif arjoome galatoomfatuu murteessiti.

قُل لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَغْفِرُوا۟ لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ ٱللَّهِ لِيَجْزِىَ
قَوْمًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ١٤ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا فَلِنَفْسِهِۦ
وَمَنْ أَسَآءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ١٥ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
وَفَضَّلْنَٰهُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ١٦ وَءَاتَيْنَٰهُم بَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ
فَمَا ٱخْتَلَفُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِى بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
١٧ ثُمَّ جَعَلْنَٰكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ فَٱتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَآءَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ١٨ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا۟ عَنكَ مِنَ ٱللَّهِ
شَيْـًٔا وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ وَٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلْمُتَّقِينَ
١٩ هَٰذَا بَصَٰٓئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ٢٠
أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ ٱجْتَرَحُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَوَآءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَآءَ
مَا يَحْكُمُونَ ٢١ وَخَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٢٢

(14) Yaa Ergamichaa! Warra Rabbitti amanee ergamaa isaa dhugoomseen jedhi: kaafirtoota godhiifi balaa Rabbii yaada itti hin kennine irraa nama gara keessanitti hamtuu hojjateef irra darbaa. Dhugumatti Rabbiin mu'uumintoota obsaniifi kaafiroota daangaa darban dalgaa isaan addunyaa keessatti hojjatan mindeessuuf jira.

(15) Nama hojii gaarii hojjate bu'aan hojii gaarii isaa isumaafi, Rabbiin hojii isaa irraa dureessa. Namni hojii isaa fokkise firiin hojii isaa fokkotaa ta'ee adabbiin isaa isuma irratti. Namtichi hojii isaa fokkisee hojjachuun Rabbiin hin rakkisu. Ergasii aakhiratti akka hundayyuu waan inni haqa godhatuun mindeessinu gara keenya qofatti deebifamtu.

(16) Dhugumatti ilmaan Israa'iiliif Tawraatiifi isheen jidduu namaatti murteessuun adda baasuu ni kennineef. Irra hedduu nabiyyoota isaan irraa ta'ee hortee Ibraahim irraa taasifneerra. Akaakuu gaggaarii irraa isaan ni soorre. Aalama yeroo isaanii irras isaan ni caalchifne.

(17) Ammas ragaalee dhugaa dhara irraa ibsitu ni kennineef. Erga ragaaleen ergamuu nabiyyicha keenya Muhammad irratti dhaabbatte malee waa wal hin dhabne. Wal dhaba kanatti wanti isaan geesse aangoofi sadarkaa irratti bololuuf gariin isaanii garii jibbuu malee hin jiru. Yaa Ergamichaa! Gooftaan kee wanta isaan addunyaa keessatti irratti waldhaban guyyaa Qiyaamaa isaan jiddutti murteessuuf jira. Nama sirrii ta'eefi nama sirrii hin ta'in ibsuuf jira.

(18) Ergasii karaafi aadaa gaggaarii irratti si goone waan ta'eef sharii'aa tana hordofi. Fedhii warra haqa hin beeknee hin hordofin. Fedhiin isaanii dhugaa irraa nama jalliftuudha.

(19) Dhugumatti warri haqa hin beekne yeroo fedhinnaa isaanii hordofte adabbii Rabbii irraa homaa sirraa hin qaban. Dhugumatti miidhaa raawwattoonni amantiifi karaa hunda irraa tahan gariin isaanii tumsaa gariitiifi mu'uumintoota irrattiis wal deeggaroodha. Rabbiin immoo warra ajaja isaa hojjatanii dhorgaa isaa irra fagaatuun isa sodaatan ni tumsaaf.

(20) Qur'aanni Ergamaa keenya irratti buufame kun agartuu namoonni dhugaa dhara irraa ittiin arganfi gara dhugaattii qajeelchaadha. Warra dhugaan amananiifis isaantu akka Rabbiin isaanii irraa jaallatee Jannata isaan galchuun ibidda irraa isaan deebisuuf gara karaa qajeelaatti ittiin qajeeloo ta'eef rahmata.

(21) Warri humna isaaniitiin kufriifi yakka hojjatan mindaa keessatti akka warra Rabbitti amananii dalagaa gaarii hojjatanii godhuu yaaduu? Sababa addunyaafi aakhiratti wal qixxaatuutiin akkas ta'uu yaaduu? Murtiin isaanii kun waa fokkote.

(22) Samiifi dachii Rabbiin ogummaa cimaaf uume malee taphaaf hin uumne. Lubbuun hundi toltuu yookiin hamtuu hojjatte akka galata galfamtuuf uume. Rabbiin toltuu isaanii duraa hir'isuufi hamtuu isaanii keessatti dabaluun isaan hin miidhu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Miidhaa raawwataaf yeroo dachii keessatti badii hin mul'isiniifi daangaalee Rabbii hin tarkaanfatin irra darbuufiin amala bareedaa Rabbiin mu'uumintoota itti ajajeedha.
- Sharii'aa hordofuufi fedhii namaa hordofuu irraa fagaatuun dirqama.
- Mu'uuminootaafi kaafiroonni akkuma amaloota keessatti wal hin gitne mindaa keessattiis wal hin gitan.
- Samii Rabbiin akka ogummaa cimaa warri addunyaa leellisan kan amantii dabsan hin beekneen wal galutti uume.

أَفَرَءَيۡتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلۡمٖ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمۡعِهِۦ
وَقَلۡبِهِۦ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِۦ غِشَٰوَةٗ فَمَن يَهۡدِيهِ مِنۢ بَعۡدِ ٱللَّهِۚ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ٢٣ وَقَالُواْ مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنۡيَا نَمُوتُ وَنَحۡيَا وَمَا يُهۡلِكُنَآ
إِلَّا ٱلدَّهۡرُۚ وَمَا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنۡ عِلۡمٍۖ إِنۡ هُمۡ إِلَّا يَظُنُّونَ ٢٤ وَإِذَا تُتۡلَىٰ
عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٖ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمۡ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱئۡتُواْ بِـَٔابَآئِنَآ إِن
كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ٢٥ قُلِ ٱللَّهُ يُحۡيِيكُمۡ ثُمَّ يُمِيتُكُمۡ ثُمَّ يَجۡمَعُكُمۡ إِلَىٰ
يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ لَا رَيۡبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ٢٦ وَلِلَّهِ مُلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوۡمَئِذٖ يَخۡسَرُ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ٢٧
وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٖ جَاثِيَةٗۚ كُلُّ أُمَّةٖ تُدۡعَىٰٓ إِلَىٰ كِتَٰبِهَا ٱلۡيَوۡمَ تُجۡزَوۡنَ مَا كُنتُمۡ
تَعۡمَلُونَ ٢٨ هَٰذَا كِتَٰبُنَا يَنطِقُ عَلَيۡكُم بِٱلۡحَقِّۚ إِنَّا كُنَّا نَسۡتَنسِخُ
مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٢٩ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
فَيُدۡخِلُهُمۡ رَبُّهُمۡ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡمُبِينُ ٣٠ وَأَمَّا
ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَفَلَمۡ تَكُنۡ ءَايَٰتِي تُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡ فَٱسۡتَكۡبَرۡتُمۡ وَكُنتُمۡ قَوۡمٗا
مُّجۡرِمِينَ ٣١ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞ وَٱلسَّاعَةُ لَا رَيۡبَ فِيهَا
قُلۡتُم مَّا نَدۡرِي مَا ٱلسَّاعَةُ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنّٗا وَمَا نَحۡنُ بِمُسۡتَيۡقِنِينَ ٣٢

(23) Yaa Ergamichaa! Nama fedhinnaa isaa hordofee akka gabbaramaa godhachuun isa hin faalleessine ilaali. Dhugumatti Rabbiin beekumsa isaatiin waan inni jallisuu haqa godhatuun jalliseera. Qalbii irratti waan haguugeef dhageettii itti fayyadamuu hin dhagayu. Argaa isaa irratti hagooggii dhugaa arguu dhorgu waan godheef eenyuutu erga Rabbiin isa jallisee haqatti isa qajeelcha? Rakkina fedhii hordofuufi bu'aa shari'aa Rabbii hordofuudhaa hin xiinxaltanuu?

(24) Kaafiroonni kaafamuu morman ni jedhan: jiruun isuma keenya kan addunyaa kana malee ishee booda jireenyi hin jiru; ummanni ni du'u hin deebi'anu, ummanni biroo ni jiraatti, halkaniifi guyyaan wal duukaa deemuu malee homaatuu nu hin ajjeesu. Kaafamuu mormuu isaanii irratti beekumsi isaaniif hin taane waan ta'eef isaan seehoo malee hin taane. Shakkiin immoo dhugaa irraa nama hin duroomsu.

(25) Mushrikoota kaafamuu morman irratti keeyyattoonni keenya yeroo ifa godhamte irratti qara'amte falmiin isaan ittiin falman ergamaafi sahaabota isaatiin akkana jechuu malee hin taane: yoo nuti du'a booda kaafanmoo ta'uu irraa wanti himtan keessatti dhugaa dubbatoo taatan abboota keenya kan du'an nuuf kaasaa.

(26) Yaa Ergamichaa! Isaaniin jedhi: Rabbiitu isin uumuun isin jiraachisee ergasii isin ajjeesa. Ergasii guyyaa Qiyaamaa du'a keessan booda qormaataafi mindaaf walitti isin qaba. Guyyaan sun jiraachuu isaa keessa shakkiin hin jiru. Garuu irra hedduun namaa sana hin beekan waan ta'eef dalagaa gaariin isaaf hin qophaa'an.

(27) Mootummaan samiifi dachii kan isaati waan ta'eef isaan lamaan keessatti wanti biroo dhugaan hin gabbaramu. Gaafa yeroon namoonni du'an qormaataafi mindaaf Rabbiin kaasu ga'e warri dharaa kan Rabbiin malee waan biraa gabbaranii haqa balleessanii dhara mirkaneessuuf deeman ni hoonga'u.

(28) Yaa Ergamichaa! Guyyaa san keessatti ummata hunda jilba ishee irratti jilbiiffattuu tahuun waan isheetti hojjatamu tan eegdu argita. Ummanni hundi gara galmee hojii ishee kan tiksitoonni malaayikota irraa ta'an waamamuu argita. Har'a yaa nama hamtuufi toltuu irraa wanta addunyaa keessatti hojjataa tutran galata galfamtu.

(29) Inni kun galmee keenya kan maleykonni keenya hojii keessan keessatti barreessan kan dhugaadhaan isin irratti ragaa bahu waan ta'eef isa dubbisaa. Nuti tiksitoota waan isin addunyaa keessatti hojjatuu turtan barreessutti ajajuu turre.

(30) Warri amananii hojii gaarii hojjatan Rabbiin isaanii rahmata isaatiin Jannata isaa keessa isaan galcha. Mindaan Rabbiin isaaniif kennu sun milkii ifa ta'e kan milkiin tokko illee isatti hin dhiyaanneedhaa.

(31) Warra Rabbitti kafaran isaan boochisuuf ni jedhamaan: keeyyattoonni kiyya isin irratti qara'amnaan itti amanuu irraa of tuuluun ummata badii hojjattoota ta'uun kufriifi yakka hojjatuu hin turree?

(32) Yeroo beellamni Rabbiin gabroota isaatiif godhe dhugaa mamiin isa keessa hin jirre, Qiyaamaanis dhugaa shakkiin keessa hin jirre waan ta'eef isheef hojjadhaa isiniin jedhame isin: waan Qiyaamaan tun taate hin beeknu dhufuu ishee yaada laafaa tokko malee hin yaannu, dhufuuf jiraatuu ishee nuti hin dhugoomsinu jechuu hin turree?

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Fedhii hordofuun abbicha san ni balleessa, sababa qajeelloo irraas ni dhorga.
- Rakkina Guyyaa Qiyaamaa keessa jiru.
- Shakkiin dhugaa irraa keessattuu bakka Aqiidaatti homaa nama hin duroomsu.